

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՍԱՁՅՈՒՂ

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ «Հոգեբանություն» ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՍԱԳԻՐ

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Հոգեբանություն 031301.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի հջուանի մասնաձյուղ
3. Ծրագրը հավատարմագրված է	-
4. Շնորհվող որակավորումը	Հոգեբանության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2023/24
6. Ուսումնառության լեզուն	Գրական հայերեն
7. Ուսուցման ձեր	Հեռակա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները

Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա.

- միջնակարգ կամ միջին մասնագիտական կամ նախնական մասնագիտական կրթություն,
- ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով հայոց լեզու, օտար լեզու և կենսաբանություն առարկաներից գրավոր միասնական քննությունների արդյունքների հիման վրա:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները

- տրամադրելու բազմակողմանի գիտելիքներ հոգեբանության հիմնարար ոլորտների՝ ընդհանուր հոգեբանության, սոցիալական, զարգացման, կլինիկական հոգեբանության վերաբերյալ, տալու խոր տեսական հենք հոգեկանի կառուցվածքը, զարգացումը, ախտաբանական դրսորումները հասկանալու, մեկնաբանելու և վերլուծելու համար:
- զարգացնելու ուսանողների մասնագիտական կարողությունները՝ ուսուցանելով հոգեախտորոշման, հոգեբանական հետազոտության իրականացման, հոգեբանական խորհրդատության սկզբունքներն ու մեթոդները:
- զարգացնելու ուսանողների ընդհանրական մտավոր կարողությունները՝ վերլուծություն, համեմատություն և համադրում, քննադատական մտածողությունը, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն հայթայթելու, մեկնաբանելու և ներկայացնելու կարողությունը:
- զարգացնելու ուսանողների աշխատանքային գործունակությունը՝ իրենց ուսումնառության ոլորտին և մակարդակին համապատասխան:
- օգնելու նրանց՝ կիրառելու մասնագիտական կարողությունները արդի հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինին.

- նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,
- բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսորումները,
- սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեխնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,
- ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,
- թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական կրնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,
- ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:
2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եղահանգումներ,
3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,
4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,
5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

- 1.կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ,
- 2.մայրէնի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում,
- 3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,
4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը,
- 5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար,
- 6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար,
- 7.կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօնություն,
- 8.կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար,
- 9.վերլուծելու և եղահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձեերը

- Հետազոտական աշխատանք
- Լուսապատկերաշար
- Բանավոր հարցում
- Գործնական աշխատանք
- Թեմատիկ աշխատանք
- Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք
- Թղթապանակ
- Հետազոտական աշխատանք/մասնագիտական գրականության վերաբերյալ
- Ինքնազնահատում, փոխզնահատում
- Ուժերատ

- Էսսե
- Խմբային ներկայացում
- Տարաբնույթ առաջադրանքներ
- Զեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Ստուգարքներ
- Քննութուններ
- Ընթացիկ քննություններ
- Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

ԵՊՀ ԻՄ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ, էջ 5-11:

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի շրջանավարտները ինքնուրույն մասնագիտական գործունեության հնարավորություն կունենան հոգեախտորոշման, հոգեբանական աջակցության, առողջապահական, մասնագիտական գործունեության, սոցիալական ինսամբի և կրթական ոլորտներում:

Շրջանավարտները կարող են աշխատել.

- խնամքի և պաշտպանության ցերեկային կենտրոններում.որպես սոցիալական խնամք և հոգեբանական աջակցություն իրականացնող մասնագետներ,
- հիմնական և ավագ դպրոցներում որպես հոգեախտորոշչին,
- զարգացնող, հոգեշտկող և աջակցող հոգեբան-մասնագետներ,
- կազմակերպություններում որպես անձնակազմի հետ աշխատող հոգեբաններ,
- փորձառու հոգեբանի դեկավարությամբ (սուպերվիզիայի ներքո) հոգեբանական ծառայության կենտրոններում որպես հոգեբանական ախտորոշում և աջակցություն իրականացնող մասնագետներ:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Սույն ծրագրով ուսումնառության օժանդակության համար առկա են բազմազան ռեսուրսներ՝ մասնագիտական գրականություն (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն), էլեկտրոնային գրադարան, քանակական հետազոտությունների համար նախատեսված համակարգչային ծրագրեր, ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դասախոսություններ իրականացնելուն հարմարեցված լսարաններ:

Ուսանողները մասնակցում են լաբորատորիաների աշխատանքներին, ինչպես նաև միջազգային համագործակցության շրջանակներում լաբորատորիաների կողմից իրականացվող միջմշակութային ուսումնասիրություններին:

Ֆակուլտետի դասախոսական անձնակազմը կիրառում է դասավանդման և ուսումնառության նորարարական մեթոդներ և միջոցներ՝ բանավեճեր, փոքր խմբերով աշխատանքներ, հետազոտական առաջադրանքներ, որոնք նպաստում են ծրագրի կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

Տվյալ կրթական ծրագրի մշակման հիմքում ընկած են բարձրագույն կրթության որակավորումների եվլուպական շրջանակը («Դուրլինյան նկարագրիչները»), ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 22.12.2016թ.-ի թիվ 1326-Ա հրամանով հաստատված «Հոգեբանություն մասնագիտության» որակավորումների ոլորտային շրջանակի բնութագրերը, ինչպես նաև մի շարք միջազգային ծրագրային կողմնորոշիչներ և չափորոշիչներ:

1. ԵՊՀ Հոգեբանություն կրթական ծրագիր
2. Մ. Լոմնոնտովի անվան Մոսկվայի պետական համալսարան
3. Սանկտ Պետերբուրգի պետականի համալսարանի Հոգեբանության կրթական ծրագիր

17. Ծրագրային այլ կողմնորոշիչներ

17. Լրացրցից տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

Դետք է նկատի ունենալ, որ ծրագրի մասնագիրը տալիս է ծրագրի հիմնական բնութագրերի համառոտ նկարագրությունը և այն կրթական վերջնարդյունքները, որոնք ենթադրվում են, որ ձեռք կրերի միջին բնութագրական ուսանողը, եթե նա լիարժեք կերպով օգտվի ծրագրի ընձեռած ուսումնառության հնարավորություններից: Ծրագրի վերաբերյալ լրացրցից տեղեկատվություն կարելի է գտնել ԵՊՀ ԻՄ դասընթացների տեղեկագրքում:

18. Պրոֆեսորադասահոսական համակազմին ներկայացվող պահանջներ

1.Ընդհանրական կարողություններ

Դասավանդման/մանկավարժական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու դասընթացի նպատակները և խնդիրները, մեկնաբանելու և պարզաբանելու դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները և դրանց կապն ու համադրումը համապատասխան կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ,
- կիրառելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու ուսանողներին մոտիվացնող և նրանց ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ և մեթոդներ,
- սահմանելու կրթական ընդհանուր նպատակ և շանքեր ներդնելու դրա իրականացման ուղղությամբ,
- զարգացնելու ոսանողների վերլուծական, փաստերն ու իրողությունները ընդհանրացնելու, երևույթները համակողմանիորեն գնահատելու, եզրակացնություններ կատարելու և տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունները,
- կազմելու դասընթացի փաթեթ:

Հետազոտական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանքներ,
- վերլուծելու մանկավարժական սեփական գործունեության արդյունավետությունը,
- կիրառելու միջառարկայական և համալիր հետազոտությունների մեթոդաբանություններ,
- ճիշտ ընտրելու և համադրելու հետազոտությունների իրականացման և կիրառվող ուսուցման մեթոդները:

Հաղորդակցման

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսանողի հետ հաստատելու միջանձնային և կառուցողական հարաբերություններ,
- արդյունավետ պլանավորելու դասընթացը և դասապրոցեսը, կառավարելու լսարանը, բոլոր ուսանողներին դարձնելու ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ,
- հաղորդակցվելու որևէ օտար լեզվով,
- պահպանելու մանկավարժական և մասնագիտական էթիկայի կանոնները,
- պահպանելու բարձրագույն կրթության ոլորտի իրավական նորմերը:

S&S կիրառության

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսումնական գործընթացում ազատ կիրառելու համակարգչային հիմնական ծրագրերը (MS Office փաթեթ Word, Excel, Power-Point, Internet, e-mail),
- պատրաստելու և ներկայացնելու լրացրացադրություններ,
- օգտագործելու առցանց ուսուցման տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու Moodle հարթակը դասապրոցես իրականացնելու համար:

1. Մասնագիտական կարողություններ

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու և մեկնաբանելու դասավանդման ոլորտի հիմնախնդիրները և ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդաբանական հիմքերը,
- սահմանելու դասավանդվող դասընթաց(ներ)ի հիմնական հասկացությունները, ուսումնասիրության հայեցակարգային մոտեցումները,
- ուսուցման գործընթացում ստեղծելու միջառարկայական կապեր,
- ձևակերպելու դասավանդվող առարկայի ոլորտում խնդիրներ, ընտրելու անհրաժեշտ ուսումնական նյութեր և ուսուցման միջոցներ,
- կիրառելու ոլորտի խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդական առաջավոր փորձը և դրսերելու ստեղծագործական մոտեցումներ:

3. Ընդհանուր պահանջներ

Գիտական գործունեություն

- Որակավորման կամ գիտական աստիճանի առկայություն դասավանդվող դասընթացի/մոդուլի

ոլորտում:

- Գիտական աստիճանի և կոչման առկայություն/ցանկալի է բակալավրատում, պարտադիր՝ մագիստրատուրայի համար / :
- Հետազոտական աշխատանքների առկայություն մանկավարժության կամ դասավանդվող դասընթացի /մոդուլի ոլորտում:
- Մասնակցություն հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

Գիտամանկավարժական կամ պրակտիկ աշխատանքի փորձ

- Գիտական կամ մանկավարժական աշխատանքի փորձառություն՝ բացի «դասախոս» տարակարգի համար (նվազագույնը 3 տարի):
- Մասնակցություն որակավորման բարձրացման դասընթացներին վերջին 5 տարիների ընթացքում:
- Մասնագիտական պրակտիկ գործունեության փորձառություն /ցանկալի է/:

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋԱՄՐԴՅՈՒՔՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում	F1	կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության խնդիրների լուծման համար
Ա2	բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրվագնությունները:	F2	գործնականում կիրառելու հոգեախստորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:
Ա3	սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:		
Ա4	Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:	F3	տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարրեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծման ուղղված գործողություններ:
Ա5	թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:		
Ա6.	Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/		
Գ1	կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:	F4	համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում
Գ2	Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր		

	մասնագիտական հանրույթում		
Գ3	պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	Բ5	կազմակերպելու իր աշխատանքին և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացված տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:
Գ4	ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:	Գ6	տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
Գ5	կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	Գ7	կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:
Գ8	կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:	Գ9	վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ

ՌԱՋԱՎԱՐԱԿԱՆ ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՍՈՂԻՆԻ ՔՎԱՆԻՉՐ	ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՉՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ																				
		Ա.1	Ա.2	Ա.3	Ա.4	Ա.5	Ա.6	Բ.1	Բ.2	Բ.3	Բ.4	Բ.5	Բ.6	Գ.1	Գ.2	Գ.3	Գ.4	Գ.5	Գ.6	Գ.7	Գ.8	Գ.9
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթը-1	0302/B05													+	+	+						
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթը-2	0302/B09													+	+	+						
Հայոց պատմություն-1	0304/B01													+	+	+	+	+	+			+
Հայոց պատմություն-2	0304/B02													+	+	+	+	+	+			+
Անգլերեն/ֆրանսերեն/վրացերեն-1	0305/B15													+	+	+						
Անգլերեն/ֆրանսերեն/վրացերեն-2	0305/B16													+	+	+						
Ռուսաց լեզու-1	0305/B03													+	+	+						
Ռուսաց լեզու-2	0305/B08													+	+	+						
Քաղ.պաշտպան. և արտակարգ իրավիճակ. բնակչ. առաջին բուժօգնություն	0001/B07																					+
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B02													+	+	+	+					
Փիլիսոփայություն	0304/B12													+	+	+	+					
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0201/B17													+	+	+	+	+	+			
Գործարարության հիմունքներ	0201/B17													+	+	+	+	+	+			
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/B17													+	+	+	+	+	+			
Մշակութաբանության հիմունքներ	0202/B17													+	+	+	+	+	+			
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B04													+	+	+	+	+	+			
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/B17													+	+	+	+	+	+			+
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B14													+	+	+	+	+	+			
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B17													+	+	+	+	+	+			
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/B17													+	+	+	+	+	+			
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/B17													+	+	+	+	+	+			+
Հոգեբանության հիմունքներ	0303/B17													+	+	+	+	+	+			
Կիրառական վիճակագրություն	0105/B17													+								
Մաթեմատիկայի հիմունքներ	0105/B17													+								
Հաղորդակցման հմտություններ	0305/B17													+	+	+	+	+	+			+
Քննական և ստեղծագործական մտածողություն	0304/B17													+	+	+	+	+	+			+
Մելիագրագիտություն	0302/B17													+	+	+	+	+	+			+
Ռուսաց լեզու-3	0305/B17													+	+							+
Անգլերեն-3	0305/B17													+	+	+	+	+	+			+
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B17													+	+	+	+	+	+			+
Մասնագիտության ներածություն	0303/B14	+		+									+		+							

Մասնագիտական պրակտիկա	0303/B60	+		+		+					+									+	+
-----------------------	----------	---	--	---	--	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---	---

Ավարտական աշխատանք	0303/B61	+		+		+		+		+	+		+						+	+	+	+	+
--------------------	----------	---	--	---	--	---	--	---	--	---	---	--	---	--	--	--	--	--	---	---	---	---	---

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՅՈՒՆԻ**

**ՀՈՒՄԱԼԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ
«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ**

**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
ՊԱՐՏԱԴՐՈՒՅԹԱՑՆԵՐ**

1.0302/B05	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	3. 2 ECTS կրետիս
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսորման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափությունները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները,		
2. ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսորման ձևերը, սահմանելու և ճիշտ կիրառելու լեզվական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը,		
2. ձևավորելու բանավոր խոսքի կուլտուրա և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ճիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարբեր իրողությունները (բառապաշտիքի շերտեր, ձևախմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն):		
3. սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կառուցելու հարուստ բառապաշտիք, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք,		
2. գործառելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,		
2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական զիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. քննարկում /բանավեճ		
2. համագործակցային աշխատանք		
3. մտագրոհ		
4. վերլուծական մեթոդ		
5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ		
6. գրավոր մեթոդ		

7. բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Սուուզարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսուրման ձևերը: Լեզվական նորմ:		
Թեմա 2. Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: Թեմա 3. Բառային մակարդակ:		
Թեմա 4. Քերականական մակարդակ: Զնարանություն: Թեմա 5. Շարահյուսություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: 3. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Զնարանություն/, Եր., 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր., 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառայիտություն/, Եր., 1997:		
1.0302/B09	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. սոուզարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների իմացությամբ ու անսխալ գրագետ գործառմամբ, ձևավորել կարողություններ՝ գեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժևորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքին և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնել ուսումնական գործընթացներում:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսքում, խոսքի գործառական տարրերակների համակարգը /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, գեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու խոսքի արժանիքները, 2. կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և ոճերի առանձնահատկությունները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անձտությունները, դրսուրելու խոսքային բարձր էթիկետ:		
10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. ըննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտագրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ		

<p>6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ:</p>									
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:</p>									
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերագորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարրերակներ /զիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:</p>									
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ավետիսյան Յոլ., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն, Եր, 2002: Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997: 									
<table border="1"> <tr> <td>1. 0305/B03</td> <td>2.Ուսուաց լեզու-1</td> <td>3. 2 ECTS կրեդիտ</td> </tr> <tr> <td>4. 2.5 ժամ/շաբ.</td> <td>5. 0/10/0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6. 2-րդ կիսամյակ</td> <td>7. ստուգարք</td> <td></td> </tr> </table>	1. 0305/B03	2.Ուսուաց լեզու-1	3. 2 ECTS կրեդիտ	4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0		6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
1. 0305/B03	2.Ուսուաց լեզու-1	3. 2 ECTS կրեդիտ							
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0								
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք								
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> ձևավորել զիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտակին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում: 									
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը, ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշտ, կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ձանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլի մասին), ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները: 									
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական զիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:</p>									
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> քննարկում /բանավանդական աշխատանք համագործակցային աշխատանք եվրիստիկական մեթոդ մտագրող 									
<p>6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ:</p>									
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:</p>									
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերագորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարրերակներ /զիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:</p>									
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ավետիսյան Յոլ., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն, Եր, 2002: Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997: 									
<table border="1"> <tr> <td>1. 0305/B03</td> <td>2.Ուսուաց լեզու-1</td> <td>3. 2 ECTS կրեդիտ</td> </tr> <tr> <td>4. 2.5 ժամ/շաբ.</td> <td>5. 0/10/0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6. 2-րդ կիսամյակ</td> <td>7. ստուգարք</td> <td></td> </tr> </table>	1. 0305/B03	2.Ուսուաց լեզու-1	3. 2 ECTS կրեդիտ	4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0		6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
1. 0305/B03	2.Ուսուաց լեզու-1	3. 2 ECTS կրեդիտ							
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0								
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք								
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> ձևավորել զիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտակին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում: 									
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը, ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշտ, կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ձանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլի մասին), ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները: 									
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական զիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:</p>									
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> քննարկում /բանավանդական աշխատանք համագործակցային աշխատանք եվրիստիկական մեթոդ մտագրող 									

5. ինդուկտիվ մեթոդ
6. դեղուկտիվ մեթոդ
7. Վերլուծական մեթոդ
8. Խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
9. գրավոր մեթոդ
10. բացատրական մեթոդ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են

Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13. Դասընթացը բաղկացած է եեւսյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հնչունաբանություն: Զայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Բաժին 2.** Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: **Բաժին 3.** Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: **Բաժին 4.** Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна. Еր., 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Еր., 2015.
3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/B08	2. Ռուսաց լեզու -2	3. 2 ECTS կրետիս
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա,		
2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք,		
3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները,		
4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը,		
2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով,		
3. գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջզիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով,		
2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները,		
3. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և		

ընդարձակ,

4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը,
5. զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարադիուսական կառուցվածքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը,
2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Սայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ
2. համագործակցային աշխատանք
3. էվրիստիկական մեթոդ
4. մտագրոհ
5. ինդուկտիվ մեթոդ
6. դեդուկտիվ մեթոդ
7. վերլուծական մեթոդ
8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
9. գրավոր մեթոդ
10. բացատրական մեթոդ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Զնաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակրայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: **Բաժին 2.** Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: **Բաժին 3.** Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարադիուսական կառուցվածքները: **Բաժին 4.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական գեկույցների և մասնագիտական ուժեղացների կառուցման հիմնական սկզբունքները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М .Мкртчяна, Еր., 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Еր., 2015г.
3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/B15	2. Անգլերեն -1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշտար,

2. զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խորային իրավիճակներում:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն
1. անզիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը,
2. թվարկելու հնչունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները,
3. թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները,
4. տարրերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու,
2. ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը,
3. կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անզերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:
գ. բնդիանութական/փոխանցելի կարողություններ
1. տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից,
2. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում,
3. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:
10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. հաղորդակցական մեթոդ
2. մտագրող
3. ուսանողական պորտֆոլիո
4. խմբային աշխատանք
5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն
6. աշխատանք տեղեկագրով
7. ռեֆերատ
8. ինքնուրույն աշխատանք:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Սոուուգարքը համարվում է սոուուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.
• գրավոր և բանավոր թարգմանություններ,
• ռեֆերատ,
• լուսատեսաշար
• խմբային աշխատանք,
• ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը սոուուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Բաժին 1. Հնչունարանություն և ուղղախոսություն: Հնչունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաշխարհային պատմության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անզերենից հայերեն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Mkhitaryan, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004.
2. Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency., 1994.
3. Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language

- գրավոր և բանավոր թարգմանություններ,
- ռեֆերատ,
- պրեզենտացիա,
- խմբային աշխատանք,
- ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգոյ, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: **Բաժին 2.** Մասնագիտական բառապաշտիքի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Հայոց պատմությունը համաշխարհային համատեքստում: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Mkhitarian, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004,
- Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency, 1994.
- Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division, 1989.
- Myers, Sondra (Ed.). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 1997.
- Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Groonet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

1.0305/B15	2.Ֆրանսերեն – 1	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.0/10/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարատացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականական և բառապաշտիքի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար:

Դասընթացի խնդիրները.

- խորացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշտիքի հիմնական առանձնահատկությունների վրա,
- ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշտիքի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ,
- հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները,
- ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ձիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ձիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները,
- ձիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները,
- լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտիքը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անծանոթ բառ),
- առանց բառարանի կարողալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

- ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն,
- ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները,
- ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր,
- բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝
1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
2. ընթերցանություն
3. թեսություն
4. ուժիքատ
5. դիագնոստիկ ստուգում
6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգաքննություն
Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Ուիրմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Սեռի արտահայտությունը հողերի և ածանցների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Սասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Թեմա 4. Ածական: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: Թեմա 5. Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականական, անորոշ ածականներ: Թեմա 6. Թվական: Քանակական և դասական թվականներ և դրանց գործածություննը: Թեմա 7. Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Попова И., Казакова Ж., Французский язык, М., 2008.
2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, Grammaire progressive du français, (Niveau intermédiaire).
3. Cl. Miquel, Communication progressive du français, (Niveau débutant).
4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, Manuel de français, Erevan, 2011.

1.0305/B16	2.Ֆրանսերեն – 2	3.2 ECTS կրետիտ
4.2.5 Ժամ/շաբթի	5.0/10/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.ստուգաքննություն	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշտի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր մասնագիտական տեքստերից օգտվելու ունակություններ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Խորացնել նախորդ կիսամյակում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշտի հիմնական առանձնահատկությունների վրա,		
2. Ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշտի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ,		
3. հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները,		
2. ձևաբանութեան և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը:		

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները,
- Ճիշտ հնչերանգով՝ ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները,
- լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և թերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ),
- առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն,
- ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները,
- ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր,
- բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝

- անհատական և խմբային առաջադրանքներ
- ընթերցանություն
- թեսուս
- ոեֆերատ
- դիագնոստիկ ստուգում
- շնորհանդես
- ինքնուրույն աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.**Ստուգաքր**

Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գոյականների իգական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում՝ թերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկու սեռ ունեցող գոյականներ: **Թեմա 2.** Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը: **Թեմա 3.** Անորոշ դերանվանական ածականներ: **Թեմա 4.** Հարաբերական դերանուններ. դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ **Թեմա 5.** Բայ: Եղանակավորման թերականական արտահայտությունը: **Թեմա 6.** Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: **Թեմա 7.** Նախդիրների համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Попова И., Казакова Ж., Французский язык, М., 2008.
- M. Gregoire, Od. Thievenaz, Grammaire progressive du français (Niveau intermédiaire).
- Cl. Miquel, Communication progressive du français (Niveau débutant).
- M. Djoulhakian, R. Meliksetian, A. Mouradian, Manuel de français, Erevan, 2011.

1.0305/ B12	2.Վրացերեն -1	3. 2 ECTS կրեմիս
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Ստուգաքր	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենթելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա:

- Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները:
- Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու վրացերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները,

- Ճևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը,

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Ճիշտ արտասանելու վրացերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները,
- լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտիքը և քերականական նյութը (թույլատրվումէ 2-3% անձանոթ բառ), առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր,

գ. բնդիքանության/փոխանցելի կարողություններ

- շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին):
- հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ
- համագործակցային աշխատանք
- էվրիստիկական մեթոդ
- մտագրոհ
- վերլուծական մեթոդ
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
- գրավոր մեթոդ
- բացատրական մեթոդ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են

Սոուլգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված սոուլգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Զայնավորների և բաղադայների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Բաժին 2.** Հնչյունաբանություն. վանկ և տողադարձ **Բաժին 3.** Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, հիմք, ածանցներ/: **Բաժին 4.** Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական սեռ: Շնչավոր և անշունչ առարկաներ: Գոյականի հոգնակի թվի կազմությունը: **Բաժին 5.** Հոլով և հոլովում(անվանական, պատմողական, սեռական, տրական, գործիական, պարագայական, կոչական հոլովներ): Կայուն և անկայուն հիմքերով գոյականների հոլովումը: Հատուկ անունների հոլովումը: Այլաձև հոլովով գոյականներ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն), Երևան, 2017:
- Գորգածե Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005:
- Գորգածե Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

1.0305/B12	2.Վրացերեն -2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.0/10/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Սուուզարք	
8.Դասընթացինսպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետությունը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. Զեսավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա:		
2. Վերհանել թերություններն ու շտկել դրանք:		
3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները:		
4. Հասունացնել ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը,		
2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները:		
2. Վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ:		
3. Թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից վրացերեն և հակառակը:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը:		
2. օգտվելու տեղեկատվական տարրեր աղյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. քննարկում /բանավեճ		
2. համագործակցային աշխատանք		
3. Էվրիստիկական մեթոդ		
4. մտագրոհ		
5. Վերլուծական մեթոդ		
6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ		
7. գրավոր մեթոդ		
8. բացատրական մեթոդ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Սուուզարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Բաժին 1. Ածական անուն, քերականական կարգերը: Ածական անունների հոլովումը: Ածականների հոլովումը գոյականների հետ: Ածականների համեմատության աստիճանները: Ածականների կազմությունը: Բաժին 2. Թվական անուն, քերականական կարգերը: Քանակական, դասական և կոտորակային թվականներ: Թվականների կազմությունը և հոլովումը: Բաժին 3. Ներանուն, քերականական կարգերը: Ներանունների		

տեսակներն ու հոլովումը: **Բաժին 4.** Բայ, քերականական կարգերը: Բայաշարքեր: բայերի խոնարհումը: Բայի անորոշ ձևերը: Ենթակայական կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: Խնդրային կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: **Բաժին 5.** Բայի կերպը: Բայի սեռը: Միջակային փոխանցումներ: **Բաժին 6.** Մակրայ: Հետադրություն: Շաղկապ: Մասնիկներ: Զայնարկություն: **Բաժին 7.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանության գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնչյունաբառություն, բառագիտություն, ձևաբանություն), Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2017:
- Գորգած Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005:
- Գորգած Ռ., Հայերեն-վրացերեն զրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

1.0105/ B02	2. Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսուրությի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդկենսուրություն» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախազգուշացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էռությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ուսանողների տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործընթացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենդենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ձգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին, ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները:		
2. դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները,		
2. նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մերողները:		
3. բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. էկոլոգիական գնահատական տաղու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին,		
2. նախազգուշական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից,		
3. անցկացնելու մոնիթորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի էկոլոգիան:		
գ. բնդիքանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն:		
2. հետազոտություններ անելու՝ ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների		

<p>լուծման նպատակով:</p> <p>3. Կիրառելու կանխատեսման մեթոդը՝ որոշելու համար, թե այս կամ այն գործոնը, ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ էկոհամակարգի վրա:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ7. Կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօնություն:</p>
<p>11. Կիրառում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> Պասիվ դասախոսություն Ակտիվ դասախոսություն <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>հարցու պատասխան</i> ✓ <i>զրույց</i> Ինտերակտիվ դասախոսություն <ul style="list-style-type: none"> ✓ «Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում ✓ <i>հարցու պատասխան</i> ✓ <i>բանավեճ</i> ✓ <i>զրույց</i>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի գեկուցում: Այն ուսունողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 և ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «Ատուզված», ապա ստանում են «Ստուգված»:
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիսի, մինիմումի, Վիլյամի գործուների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդրոցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: Թեմա 3. Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: Թեմա 4. Էներգիայի և նյութերի հոսքը էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը էկոհամակարգերում, էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: Թեմա 5. Մարդու արողջության էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգերը: Թեմա 6. Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսուլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջնորդացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: Թեմա 7. Քարողությունը կառուցվածքը: Մինուրությունը կառուցվածքը, նշանակությունը: Զուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները; Կենսուլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: Թեմա 8. Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիայիների միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, գիշատիչ-զոհի փոխարաբերությունը: Թեմա 9. Մինուրության օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Զրույթի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամանակական Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Եր., 2010: Գրիգորյան Ա., Աղայան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Եր., 2008:

3. Մելքոնյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2010:
 4. Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Եր., 2002:
 5. Վալովա Վ.Դ. Основы экологии: Учебное пособие.-5-е изд., Москва, 2005.

1. 0304/B12	2. Փիլիսոփայություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. սոուզարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայցրով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, 2. բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, 3. հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայցրի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու կեցության համընդիանությ օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները, 2. բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարրերակիշ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իրացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. տարրերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից, 2. վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործնթացները և նրանց պատճառահետևանքային կապերը, 3. կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում:		
գ. բնդիքանորական/փոխանցելի կարողություններ		
1. տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. Ստանդարտ անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. գեկուցում		

5. ուժերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգարք
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ձանաշողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Եր., 1980: 2. Բրուտյան Գ., Իմաստափական երկխոսություններ, Հ. 1, Եր., 1987: 1. Բրուտյան Գ., Իմաստափական երկխոսություններ, Հ. 2, Եր., 1987: 2. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլոսոփայության պատմություն, Եր., 1980: 3. Վյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Եր., 2004: 4. Փիլիսոփայության բառարան, Եր., 1975:

1.0001/B 07	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5.5/5.0	
6. 1-ին կիսամյակ	7.ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ հնարավոր վնասվածքների և այլ ախտահարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման անհրաժեշտ կարողություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները, 2. Ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին, 3. մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները, 4. Ներկայացնելու համաձարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը, 5. Ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զննում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն, 2. դրսորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում, 3. ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում, 4. օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում, 2. աշխատելու թիմում և լրացնելու բարդ խնդիրներ, 3. վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը.		
Գ7. Կողմանորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:		
11. Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն		

2. սեմինար
3. հարցադրումներ և քննարկումներ
4. լսորատոր աշխատանքներ
5. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներ ու պատահարներ: **Թեմա 1.** Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: **Թեմա 2.** Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: **Բաժին 2.** Քաղաքացիական պաշտպանություն: **Թեմա 3.** Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: **Թեմա 4.** Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: **Թեմա 5.** Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: **Թեմա 6.** Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 7.** Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: **Բաժին 3.** ԱԻ-ում բնակչության առաջին բուժօգնություն: **Թեմա 8.** Առաջին բուժօգնությունն ու մինչքաջական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 9.** Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: **Թեմա 10.** Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: **Թեմա 11.** Հակահամաձարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 12.** Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մարկարյան Ռ., Զանջուղագյան Ն., Օհանջանյան Մ., Հարությունյան Ա., Հարությունյան Վ., Բաղդասարյան Լ., Հարաբյան Ռ., Վարդանյան Ջ., Քաղաքաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր, Եր., 2006:
2. Մինչքաջական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2000:
3. Մանասյան Վ., Սիրտ-թոքային վերակենդանացման մինչքաջական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., 2007:
4. Աղամյան Մ., Փոխադրական անշարժացում, ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., 2011:
5. Մանուկյան Ս., Ճաղարյան Գ., Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2017:

1. 0304/B05	2. Հայոց պատմություն-1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 5/0/5	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնադրյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին,
2. ձևավորել պատմական փաստերը համարելու, երևոյթները համակողմանի գնահատելու կորորդություն,
3. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կին՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը,
2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները,
3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լուսաբանելու Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ուսումնական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը,
2. արժեսորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում,
3. արժեսորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները:

գ. բնդիանրական/փղիսանցելի կարողություններ

1. տարրերակելու և գնահատելու մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը և հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում:
2. բանավիճելու:

10. Դասընթացը ձևավորում է կոթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանությունը պատճենական գիտական գործությունը:

Գ3. Դասական մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանալու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսությունը քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն
2. ուժերատ
3. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք. ա. 9-6-րդ դդ/: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեայան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5. Հայաստանը վաղ միջնադարում: Թեմա 6. Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Թեմա 7. Հայաստանը ուշ միջնադարում:
14.Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975:
3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000:
4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Եր., 2009:

1.0304/B09	2.Հայոց պատմություն-2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.5/0/5	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնադրյունների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ձեսվորել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին,		
2. ձեսվորել պատմական փաստերը համարյալու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն,		
3. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազ դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկա մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Վերարտադրյալու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը,		
2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը,		
2. արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում,		
գ. բնդիանքական/փոխանցելի կարողություններ		
1. տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:
Գ4. Ստունդնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:
Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: Թեմա 2. Ռուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: Թեմա 3. Հայկական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 4. Ազատագրական խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: Թեմա 5. Ազգային-ազատագրական գինված պայքարի փուլը: Թեմա 6. Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: Թեմա 7. Հայաստանը 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների շրջանում: Թեմա 8. Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: Թեմա 9. Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: Թեմա 10. Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: Թեմա 11. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ս.), Եր., 2009:

ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍԱ ԿԱՄԱՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՄԵՐ

1.0201/B17.	2. Տնտեսագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրետիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ սննդեսագիտական ընդհանուր գիտելիքները:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները, 2. ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները, 3. ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից, 4. ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու և մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները,

2. ներկայացնելու շուկայի մոդելները, ուսուրաների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսաբանկային համակարգը,

2. վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աշխատելու թիմում,

2. տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվելու հանրության հետ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթերայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ

2. սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր

3. խմբային աշխատանքներ

4. ուժինական ուսումնառություններ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.** Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: **Թեմա 3.** Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապատճեղը: **Թեմա 4.** Անհատական շուկայական վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: **Թեմա 5.** Սպառողի վարքի տեսություն: **Թեմա 6.** Արտադրության ծախքների տնտեսություն: **Թեմա 7.** Շուկայի կառուցվածքը և զնի ու արտադրության ծավալի որոշումը: **Թեմա 8.** Զերնարկությունների ու կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: **Թեմա 9.** Ուսուրաների զների ձևավորումը: **Թեմա 10.** Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: **Թեմա 11.** Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: **Թեմա 12.** Փողը և բանկային համակարգը, դրամավարկային քաղաքականություն: **Թեմա 13.** Պետական բյուջեն և ֆինանսավարկականությունը: **Թեմա 14.** Միջազգային առևտություն: **Թեմա 15.** Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գորջնի Զ. Տնտեսագիտություն, Եր., 1999:

2. Սամուելսոն Ս., Նորթհանուս Ու., Տնտեսագիտություն, Եր., 1997:

3. Մակոնիլ Կ.Ր., Բրյո Ս.Լ. Էկոնոմիկա. 17-օւ իզդ., Մոսկվա, 2009.

4. Էկономическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

1.0201/B 17	2.Գործարարության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1.	փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ,	
2.	մշակել կազմակերպա-կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ գրաղվելու համար,	
3.	հաղորդել գիտելիքներ գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության վերաբերյալ:	
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1.	բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները,	
2.	տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը,	
3.	իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը,	
4.	թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1.	մշակելու թիգնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը,	
2.	կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը,	
3.	զնահատելու ոիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում,	
4.	հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:	
գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1.	աշխատելու թիմում,	
2.	մոտիվացնելու,	
3.	առաջնորդելու,	
4.	աշխատելու տեղեկատվության հետ:	
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1.	գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/	
2.	դասախոսություն, սեմինար	
3.	ինքնուրույն աշխատանք /գեկույց, ուժեղագույն/	
4.	ճանաչողական էքսկուրսիաներ:	
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց կացվում գրավոր:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Գործարարության էությունը և ֆունկցիաները: Թեմա 2. Գործարարության միջավայրը և տեսակները:		
Թեմա 3. Գործարարության սուբյեկտները: Թեմա 4. Զեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը: Թեմա 5. Բիզնես-գաղափարը և թիգնես հայեցակարգը, որպես գործարարության նախադրյալ: Թեմա 6. Մարքեթինգի		

պլան: **Թեմա 7.** Գործունեության կադրային ապահովումը: **Թեմա 8.** Գործունեության մեկնարկային կայշտալ և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: **Թեմա 9.** Արտադրական պլան **Թեմա 10.** Ինքնարժեքի կալկուլացիա: **Թեմա 11.** Ձեռնարկատիրական ոլուկ: **Թեմա 12.** Ֆինանսական պլանավորում:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Кондратьева М., Баландина Е., Трефилова Ю., «Бизнес-планирование» учебное пособие, Ульяновск УлГТУ 2014/ [http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/](http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf)
2. Буров В. Ю., «Основы предпринимательства», учебное пособие, Чита ,2011.
3. Богомолова В., Белоусова Н., Кублашвили О., Ролдугина Р., «Бизнес-планирование», учебное пособие, Москва 2014 [http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf//](http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf/)
4. Башаримова С., Дасько М., Основы предпринимательства, учебное пособие.
5. Торосян Е., Сажнева Л., Ж.Н.Зарубина, «Основы предпринимательской деятельности», учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 [https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf//](https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf/).

1.0104/B04	2. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգաք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին,
2. Մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները,
3. Քացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ,
4. Կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար,
5. Բարեկարգ հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները,
2. Ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շարվոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար,
3. Վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ,
4. Ուսանողը ունակ կլինիք ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները,
2. Կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով,
3. Էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ,
4. Կիրառելու Power Point ծրագիրը զեկուցումների, ուժեղացների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար:

գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ

5. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու

գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ8. Կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. գործնական աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուլաքարը.

Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի:

1. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները
2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը
3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները.

Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷջՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշասարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷջՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, Փայլի անվանում. Փայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները:

Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում.

Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տարի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սիսալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapesերի հետ: Աղյուսակների տեղադրում:

Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ

Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները:

Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:

Ներկայացումների ստեղծում: Անհմացիաների և ուժերի հաղորդում սահիկներին: Զայնային, լուսային ուժերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտերել այլ թվայնացված միջոցների հետ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ա., Խաչոյան Լ., Բավիրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն.. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2012:
2. Տիխոմիրով Ա., Պրօքդի Ա.Կ. Կոլոսկով Պ.Վ., Կլենդրովա Ի.Ա. և դր. Microsoft Office 2007, Հայկական գրականության համար, 2008.
3. Զանվոլայյան Բ., Քոմիջութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, Եր. 2000:

1.0304/B17	2.Քաղաքագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 Ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	

6.3-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք
8.Դասընթացի նպատակները:	8.Դասընթացի նպատակներին է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և զաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ:
Դասընթացի խնդիրները:	1. Ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները, 2. Ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները, 3. Ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկայի համար պատճենահանումից հետո համարական աշխատավորությունը:	9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկայի համար պատճենահանումից հետո համարական աշխատավորությունը:
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	1. Ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները, 2. Ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները, 3. Թվարկելու ու մեկնաբանելու պետական կառավարման ձեերը:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	1. Վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները, 2. Մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը, 3. Մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը:
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
	Գ2. Սայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
	Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
	Գ4. Սուանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
	Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
	1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. զեկուցումներ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.	Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերությունները: Թեմա 4. Քաղաքական ընտրանի /էլիտա/: Թեմա 5. Քաղաքական լիդերություն: Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմները: Թեմա 7.Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: Թեմա 8. Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Թեմա 9. Քաղաքացիական հասարակություն: Թեմա 10. Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: Թեմա 11. Ընտրություններ և ընտրական

համակարգեր: **Թեմա 12.** Գաղափարախոսությունների տեսություն: **Թեմա 13.** Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: **Թեմա 14.** Քաղաքականությունը և կրոնը: **Թեմա 15.** Քաղաքական մշակույթ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Քաղաքագիտություն, Եր., 2006:
2. Буренко В., Журавлев В., Политология, М., 2004.
3. Гаджиев К., Политология. Москва, 2005.
4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, М., 1999.
5. Пушкирова Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, М., 2002.
6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТРССПП, М., 1998.

1. 0304/B14	2. Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ,
2. ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ,

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները,
2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը,
3. մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ,
2. վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում,
3. վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11.Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. ռեֆերատ
3. գեկուցում:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից: Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Եր., 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գարուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Եր., 2003, 2006: 3. Բարսեղյան Տ., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Եր., 2000: 4. Դիլանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Եր., 1999: 5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Եր., 2001: 6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Եր., 2002:

1.0202/B 17	2.Մշակութարանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութարանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ, 2. ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպարանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. մեկնարանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները, 2. վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան, 3. մեկնարանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կողման ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ		

նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11.Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկումներ
3. բանավեճեր
4. ուժեղացումներ
5. գեկուցումներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուլզարը. Անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: **Թեմա 2.** Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: **Թեմա 3.** Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: **Թեմա 4.** Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: **Թեմա 5.** Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջազգետրյան, եզիզուական, հին հնդկական և չինական): **Թեմա 6.** Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: **Թեմա 7.** Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: **Թեմա 8.** Վերածնունդ և Ուժորմացիա: **Թեմա 9.** Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: **Թեմա 10.** Սովետնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը: **Թեմա 11.** Հայկական մշակույթ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մելքոնյան Գ., Մշակութաբանություն, Եր., 2000:
2. Սարգսյան Ս., Մշակութաբանություն, Եր., 1997
3. Սարգսյան Ս., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Եր., 2004:
4. Արյունով Ը., Ռյայակով Ը., Կոլյուրնայ անտրոպոլոգիա, Մ., 2004.
5. Ռոզին Բ., Կոլյուրոլոգիա, Մ., 1998.

1.0304/B17	2.Կրոնագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
------------	-----------------------------	------------------

4.2.5 ժամ/շաբ. 5.10/0/0

6.3-րդ կիսամյակ 7.սոուլզարը

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ,
2. ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք,

2. նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները,

2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցարանական համակարգերը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկումներ
3. քանավեճ
4. զեկուցում
5. ռեֆերատ
6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: **Թեմա 2.** Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոնները: **Թեմա 3.** Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 4.** Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: **Թեմա 5.** Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: **Թեմա 6.** Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: **Թեմա 7.** Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: **Թեմա 8.** Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: **Թեմա 9.** Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: **Թեմա 10.** Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ալիշան Դ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Եր., 2002:
2. Աստվածաշունչ:
3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:
4. Երուանդ Վրդ. Տէր- Սինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908.
5. Վladimirov N., Ovsienko F., Mirovyye religii, M., 1998.
6. История религии, т. 1-2, М., 2002.

1.0303/B17	2. Բարոյագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյագիտական աշխարհայացքի ձևավորմանը:	Դասընթացի խնդիրները.	

- ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին,
- ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին,
- նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը,
- բացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից,
- վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները,
- ընդլայնել սովորողների մտահորիզոնը:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու չափանիշները,
- արժենորելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին:
- բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից,
- վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

- պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- քննարկումներ
- գեկուցումներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքար. Ստուգաքարն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. **Թեմա 1.** Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: **Թեմա 2.** Բարին և չարը: **Թեմա 3.** Պարտք և պատասխանատվություն: **Թեմա 4.** Պատիվ և արժանապատվություն: **Թեմա 5.** Խիդճ: Բարոյական իդեալ: **Թեմա 6.** Կյանքի իմաստն ու նպատակը: **Թեմա 7.** Երջանկություն. Աեր: **Բաժին 2.** Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահասնկությունը և գործառույթները: **Թեմա 8.** Բարոյականության էությունը, յուրահասնկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: **Թեմա 9.** Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները: **Բաժին 3.** Բարոյականություն և ազատություն: **Թեմա 10.** Անձը և համակեցությունը: **Թեմա 11.**

Բարոյականության հասարակական խնդիրները: **Բաժին 4.** Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 12.** Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 13.** Անձի բարոյական գործունեությունը: **Թեմա 14.** Անձի բարոյական հարաբերությունները: **Թեմա 15.** Անձի բարոյական մշակույթը: **Բաժին 5.** Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: **Թեմա 16.** Ծողովրդավարության և մարդու իրավուքների վերահսկատավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: **Թեմա 17.** Ազգային-բարոյական նկարագիր: **Բաժին 6.** Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: **Թեմա 18.** Կիրառական բարոյագիտություն:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Разин А., Этика, Москва, 2003.
2. Дробницкий О., Понятие морали, Москва, 2004.
3. Мур Дж., Принципы этики, Москва, 1984.
4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000.
5. Словарь по этике.

1.0304/B17	2.Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ձամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել կոռեկտ դատել, զերծ մնալ տրամաբանական սխալներից:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ցույց տալ հասկացության և բարի տարրերությունները,
2. ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ,
3. ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին,
4. ծանոթացնել մտահանգման տարրեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները,
2. մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները,
3. սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցման ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները,
2. զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարրեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները,
3. զանազանելու մտահանգման տարրեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթերական նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների

տարածմանը:

Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11.Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկում
3. բանավեճ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տրամարանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հասկացություն: **Թեմա 3.** Դատողություն: **Թեմա 4.** Տրամաբանության օրենքները: **Թեմա 5.** Մտահանգում: **Թեմա 6.** Ապացուցում և հերքում: **Թեմա 7.** Պարալոգիզմ, տփեսություն, սրամություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976:
2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975.
3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993.
4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967.
5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:

1.0303/B17	2.Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
-------------------	----------------------------------	------------------------

4.2.5 ժամ/շաբ.

5.10/0/0

6.3-րդ կիսամյակ

7.ստուգարք

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ծանրացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսուրման ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ:
2. ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսուրման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները,
2. սահմանելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները,
2. վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը,
3. մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աշխատելու թիմում,
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական

խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմեր:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկումներ
3. բանավեճեր
4. ուժեքերատներ
5. գեկուցումներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: **Թեմա 2.** Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: **Թեմա 3.** Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, ֆկուս խումբ: **Թեմա 4.** Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: **Թեմա 5.** Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Бабосов Е., Прикладная социология. Тетра Системс, 2001.
2. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Москва, 2011.
3. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012.
4. Долгоруков А., От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011.
5. Ельмееев В., Овсянников В., Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.)
6. Кравченко А., Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М., 1998.

1.0105/B17	2.Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտությունների ներկայացնեցներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այն պիտի առաջին հերթին ապագա մտավորականին ուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտությունների ուսումնասիրման առարկաների ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարրերություններին, որ նման մտավորականն իր հետագա գործունեության ընթացքում հնարավորին չափ քիչ ենթարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշտություններին: Դասընթացի		

ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ձանաշման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:

Դասընթացի խնդիրներն են՝

4. ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք,
5. ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը,
6. բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները,
7. ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. Ասսնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը,
2. ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին,
3. մէկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և եվոլյուցիայի կոնցեպցիաները:

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարրեր հետազոտություններում,
2. կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալու որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին,
3. կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ:

գ. Քննիանոցելի կարողություններ

1. ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը,
2. օգտվելով տարրեր աղյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան,
3. ստեղծագործելով՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցադրելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, գեկուցումը),
2. գործնական մեթոդները (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը),
3. տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեղուկտիվ, անալոգիա),
4. ճանաշորհական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական-ցուցադրական, պրոբլեմային-որոնողական),
5. համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ),

6. քննադական մտածողության մեթոդները,
7. խմբային աշխատանքի մեթոդները,
8. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները,
9. վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարք.

Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք ռեֆերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնում է դրսորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: **Թեմա 2.** Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: **Թեմա 3.** Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: **Թեմա 4.** Հարաբերականության հասուլ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: **Թեմա 5.** Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: **Թեմա 6.** Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: **Թեմա 7.** Էվոլյուցիոն - կենսաբանության կոնցեպցիաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ասլանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Եր., 2007:
2. Կանկե Յ., Концепции современного естествознания, Логос., М., 2002.
3. Концепции современного естествознания Питер 2008 , (Под. редакц. Л. А. Михайлова).

1.0302/B17	2.Հարաբերական հմտություններ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար:

Դասընթացի խնդիրները

1. Նպաստել սովորողների քննադատական մտածողության ձևավորմանը՝ ստեղծելով ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու, բազմաթիվ կարծիքների ու տեսակետների նկատմամբ հարգանք ունենալու, արյունավետ հաղորդակցվելու մքնոլորտի զարգացմանը:
2. Ուսումնասիրել լեզվի կիրառական և հաղորդակցային հնարավորությունները,
3. բացահայտել խոսքի ընդհանուր օինաչափությունները,
4. դրսորել գրական խոսքի բարձր մշակույթ,
5. հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները.

2. լուսաբանելու լեզվի դերը որպես հաղորդակցական միջոց,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. տիրապետելու որոշակի աշխատանքային հմտությունների և տարբեր միջավայրերում քաղաքակիրք, բարյացակամ հաղորդակցվելու ունակությունների:

2. ընտրելու հաղորդակցման համար անհրաժեշտ լեզվառական միջոցներ.

գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ

1. դրսորելու լեզվական բաձր մշակույթ, հարուստ բառապաշար, լայն աշխարհայացք, մասնագիտական էթիկա, հանրության հետ հաղորդակցվելու ունակություններ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստունդնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Պահիվ դասախոսություն

2. Ակտիվ դասախոսություն

✓ *հարցուպատասխան*

✓ *զրույց*

3. Ինտերակտիվ դասախոսություն

✓ *«PowerPoint» համակարգչային ծրագրով տեսադրվագաշարերի ցուցադրում*

✓ *հարցուպատասխան*

✓ *բանավեճ*

✓ *զրույց*

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաք. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Համարությունները բավանդակություն.

Թեմա 1. Հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հաղորդակցման խոչընդուները. գործնական հաղորդակցում: **Թեմա 3.** Հաղորդակցման դասակարգումները: **Թեմա 4.** Ուղղակի և անուղղակի հաղորդակցման ձևերը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ավետիսյան Յու., Պաշտոնական գրագրություն, Երևան, 2001:
2. Գաբրիելյան Յու., Լեզվական հաղորդակցության տեսություն, Երևան, 2018:
3. Գաբրիելյան Վ., Գրավոր խոսք, Երկրորդ հրատարակություն, Երևան, 2009:
4. Պետրյան Ա., Գործարար հաղորդակցություն, Երևան, 2003թ.:
5. Պետրոսյան Հ., Մարտիրոսյան Ա., Գործարար և գիտական հայոց լեզու, Երևան, 2015:
6. Քարնեզի Դ., Ինչպես և ձեռք բերել բարեկամներ և ինչպես ազդել մարդկանց վրա, 1936:

1.0302/B17	2. Մերիագրագիտություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին ներկայացնել հասարակության և մեղիայի փոխարարերությունները, դրանց առանձնահատկությունները, ծանոթացնել մեղիայի կողմից հանրային կարծիքի, սոցիալական դիրքորոշման, արժեհամակարգի ձևավորման մեխանիզմներին, ուսումնասիրել հասարակական գիտակցության և մեղիամիջավայրի փոխազդեցությունների շրջանակը, հասկանալ դրանց նախադրյալները և հետևանքները::		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Հիմնավորելու մեղիայի և տեղեկատվական հասարակության էությունը, դրանց հետ կապված		

հասկացությունները և հիմնական տեսությունները,

2. Որոշելու մեղիայի արժեքաստեղծ գործառույթը, վերջինիս միջոցով հասարակական արժեքների ձևավորման փուլերը,
3. Մատնանշելու սոցիալական դիրքորոշման փոփոխման մեխանիզմները՝ մեղիայի դերն ավելի ամբողջական պատկերացնելու համար,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Տարբերակելու մեղիայի հաղորդակցային և գաղափարական բնույթը,
2. Գնահատելու տեղեկատվական հասարակության հայաստանյան յուրահատկությունները,
3. Հետազոտության ժամանակակից մեթոդներով համեմատելու մեղիատեսակները (մեղիա)՝ ըստ իրենց ազդեցիկության աստիճանի,
4. Տարբերակելու ամբոխի կարգավորման/մանիպուլացման մեխանիզմներն ու հնարքները կոնկրետ դեպքերում,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Արժնորելու և քննադատական մոտեցում ցուցաբերելու մեղիաարտադրանքին,
2. Սեփական հետազոտություններում մեթոդաբանական սկզբունքներով համակարգելու մեղիաազդեցության մեխանիզմները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի,

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրավում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. գործնական պարապմունք
3. ինքնուրույն խատանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքննությունը անց է կացվում բանավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հասարակության կառուցվածքը: Հասարակություն և անհատ: **Թեմա 2.** Մեղիա և մեղիամիջավայր: Մեղիայի հաղորդակցային և գաղափարական բնույթը: **Թեմա 3.** Տեղեկատվական հասարակություն. ձևավորման նախադրյալները: **Թեմա 4.** Հասարակական գիտակցություն-մեղիամիջավայր. փոխադարձ ազդեցության բնույթը: **Թեմա 5.** Հասարակական գիտակցության մանիպուլյացիա: **Թեմա 6.** Մեղիա և արժեքներ. մեղիայի արժեքաստեղծ գործառույթը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Morin E., Au-delà de la globalisation et du développement, société-monde ou empire-monde ? », La revue du MAUSS, 20, pp. 43-53, 2002.
2. Назаров М. М., Массовая коммуникация и общество. Введение в теорию и исследования. — М.: «Аванти плюс», 2003.
3. Поликарпова Е.В., Аксиологические Функции Mass-Media В Современном Обществе, Ростов-на-Дону, 2002.

1.0305/B09	2.Ոռուսաց լեզու -3	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.0/10/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ 2 փուլերում ձեռք բերված գիտելիքները, ուսանողների մոտ ձևավորել հաղորդակցության համար անհրաժեշտ բանավոր խոսքի ունակություններ:		
Դասընթացի խնդիրները. <ol style="list-style-type: none"> 1. խորացնել և հարստացնել ուսանողների խոսակցական բառապաշարը, 2. ակտիվացնել բանավոր խոսքը և շփման կարողությունները, 3. զարգացնել ոռուսերենի ուղղախոսության նորմերը, խոսքի մասերի կառուցվածքային և գրծառական առանձնահատկությունները, 4. զարգացնել ոռուսերենով ազատ հաղորդակցվելու տեխնիկան: 		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝ <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու ոռուսերենի բառակազմության միջոցները: 2. կիրառելու հոմանիշները, հականիշները և համանունները համատեքստում: 3. գործածելու ոռուսերենին բնորոշ խոսակցական կառուցյուններ: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ընդհանրացնելու լեզվի նախնական բերականական և բառապաշարային գիտելիքները: 2. վարելու զրույց/երկխոսություն՝ կիրառելով ուղղախոսության և շարահյուսության կանոններ: 3. արտահայտելու և հիմնագիրելու սեփական կարծիքը, կազմելու գործնական նամակներ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ունկնդիրելու և վերարտադրելու զրույց/երկխոսություն: 2. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և գեկուցումներ: 3. բանավիճելու մասնագիտական թեմաներով: 		
10.Դասընթացը ձևագործ է կրօսկան ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանական աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p> <p>Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:</p>		
11.Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձերն ու մեթոդները. <ol style="list-style-type: none"> 1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեսություն 		

4. ուժերատ
5. գրույց լեզվակրի հետ
6. շնորհանդես
7. խնդնուրույն աշխատանք

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Շարակացություն: **Թեմա 2.** Ուղղագրության հիմնական կանոնները: **Թեմա 3.** Մասնագիտական տերսություն:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Русский язык. Под общ.ред. к.ф.н. доцента Лалаян С.А. Еր., изд-во ЕГУ, 2018.
2. Русский язык. Под общ.ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., изд-во ЕГУ, 2004.
3. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015.
4. Учебные пособия по специальности.

1.0201/B17	2.Անգլերեն -3	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ 2 փուլերում ձեռք բերված գիտելիքները, ուսանողների մոտ ձևավորել հաղորդակցության համար անհրաժեշտ բանավոր խոսքի ունակություններ:

Դասընթացի խնդիրները.

1. խորացնել և հարստացնել ուսանողների խոսակցական բառապաշտարը,
2. ակտիվացնել բանավոր խոսքը և շփման կարողությունները,
3. զարգացնել անգլերենի ուղղախոսության նորմերը, խոսքի մասերի կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկությունները,
4. զարգացնել անգլերենով ազատ հաղորդակցվելու տեխնիկան:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացողություն

1. ներկայացնելու անգլերենի բառակազմության միջոցները:
2. կիրառելու հոմանիշները, հականիշները և համանունները համատեքստում:
3. գործածելու անգլերենին բնորոշ խոսակցական կառույցներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ընդհանրացնելու լեզվի նախնական բերականական և բառապաշտարային գիտելիքները:
2. վարելու գրույց/երկխոսություն՝ կիրառելով ուղղախոսության և շարակացության կանոններ:
3. արտահայտելու և հիմնավորելու սեփական կարծիքը, կազմելու գործնական նամակներ:

գ. բնդիանական/ինիանցելի կարողություններ

1. ունկնդրելու և վերարտադրելու գրույց/երկխոսություն:
2. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և զեկուցումներ:
3. բանավիճելու մասնագիտական թեմաներով:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:

11.Վիրավորմ են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
2. ընթերցանություն
3. թեստ
4. ռեժիսուր
5. գրույց լեզվակրի հետ
6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1.Ընդհանուր անգլերեն՝ շեշտադրելով բառապաշտի ընդլայնումը: **Թեմա 2.**Խոսակցական անգլերենին բնորոշ կառույցների ուսուցում: **Թեմա 3.**Բանավոր խոսք՝ ուղղված ուսանողների անհատական ստեղծագործական մտքի ու վերլուծական ունակությունների խթանմանը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Harutyunyan K., Mkrtchyan H., Bagumyan L., Do you Speak English? Yerevan, Lusakn, 2015.
2. Mkhitarian K., Gevorgyan A., Develop Your Vision of English. Yerevan: Antares, 2017.
3. Vince M., First Certificate Language Practice. USA: Macmillan, 2010.
4. Alexander L.G., Fluency In English, Longman, 1967.
5. Alexander L.G., For and Against, Longman, 1969.

1.0304/B17	2. Քննական և ստեղծագործական մտածողություն	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 ժամ/շաբ.	5.0/10/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել քննական և ստեղծագործական մտածողության առանձնահատկությունները, ուսանողների մոտ ձևավորել ստեղծագործական և քննական մտածողություն:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու քննական և ստեղծագործական մտածողությունը
2. մեկնաբանելու քննական և ստեղծագործական մտածողության հիմնական սկզբունքներն ու հատկանիշները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու քննական և ստեղծագործական մտածողության գործիքները:
2. մեկնաբանելու քննական մտածողության տեսակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և գեկուցումներ:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1.Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2.Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3.Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:

Գ4.Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ

նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
2. ընթերցանություն
3. քեսան
4. ռեֆերատ
5. գրույց լեզվակրի հետ
6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Ստեղծագործական և քննական մտածողության սահմանումը: **Թեմա 2.** ստեղծագործական և քննական մտածողության կարևորությունը: **Թեմա 3.** ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման փուլերը: **Թեմա 4.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության խրախուսման մեթոդները: **Թեմա 5.** Քննական և ստեղծագործական մտածողության հմտությունների զարգացման մոտեցումները: **Թեմա 6.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման գործիքները: **Թեմա 7.** Քննական մտածողության տեսակները: **Թեմա 8.** Ստեղծագործական մտածողության սկզբունքները, հիմնական հատկանիշները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Бутенко А. В., Ходос Е. А. [Критическое мышление: метод, теория, практика](#). Учеб.-метод. пособие. М.: Мирос, 2002. — 176 с.
2. Ивунина Е. Е. [О различных подходах к понятию «критическое мышление»](#) // Молодой учёный. — 2009. — № 11. — С. 170—174.
3. Турчин В. Ф. [Феномен науки. Кибернетический подход к эволюции](#). — Изд. 2-е — М.: Словарное издательство ЭТС. — 2000. — 368 с.
4. Халперн Д. [Психология критического мышления](#). — СПб.: Питер, 2000. — 512 с.

1. 0104/B 17	2.Վիրառական վիճակագրություն	3. 2 ECTS կրելիս
4. 2,5 ժամ/շաբթ.	5. 10/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել կիրառական վիճակագրության հիմնական մեթոդների հետ, սովորեցնել ուսանողներին կիրառել վիճակագրության մեթոդները գործնական խնդիրներ լուծելու համար, ծանոթացնել ուսանողներին կիրառական վիճակագրության տարբեր բաժինների հետ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք	ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
	1. ձևակերպելու վիճակագրական խնդիրներ,	

2. կառուցելու նմուշին համապատասխան հաճախությունների սյունապատկերը,
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. վերլուծելով առկա տվյալները՝ կատարելու վիճակագրական հետևողություններ:
2. ստանալու տարրեր բնութագրիչների գնահատականներ:
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. համակարգելու և վերլուծելու ստացած տեղեկատվությունը, անելու հետևողություններ:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն
2. գործնական պարապմունք
3. ինքնուրույն աշխատանքներ
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Սոուլագրքն անց է կացվում բանավոր:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Բաժին 1. Նկարագրական վիճակագրություն: Բաժին 2. Նմուշային եղանակ: Բաժին 3. Գնահատման տեսություն: Բաժին 4. Միջակայքային գնահատականներ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ահարոնյան Ն., Խրայելյան Ե., Հավանականությունների տեսության խնդրագիրը, ԵՊՀ, Եր., 2016.
2. Գասպարյան Կ., Վիճակագրության խնդիրների ժողովածու, Եր., 2017:
3. Հարությունյան Ե. և այլոք, Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն, Եր., 2000:
4. Իվченко Գ. , Медведев Ю. , Математическая статистика, кн. дом Либроком, М., 2014.

1.0105 / B04	2. Մաթեմատիկայի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2,5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաք	
8. Ծրագիրը նպատակ ունի ուսանողներին ծանոթացնել մաթեմատիկայի հիմունքներին՝ որպես ընդհանուր մշակույթի բաղկացուցիչ մասի, ուսանողներին մոտ ձևավորել վերացական մտածողություն:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. լուծելու հանրակրթական և հանրամատչելի բնույթի մաթեմատիկական որոշ հարցեր:		
2. ճիշտ մշակելու թվային տվյալները, մասնագիտական վերլուծությունները գրաֆիկների, սանդղակների, մասերով,		
3. լուծելու հանրակրթական և հանրամատչելի բնույթի մաթեմատիկական որոշ հարցեր:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. տարրական ֆունկցիաների հենքի վրա դասակարգել ֆունկցիաները, սահմանել ֆունկցիայի անընդհատությունը, հաշվել նրա սահմանը:		
2. գործնականում իրականացնել հետազոտական աշխատանքի ճիշտ պլանավորում,		
3. գործնականում իրականացնել հետազոտման մեթոդի ճիշտ ընտրություն:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատել հետազոտական խմբում,		
2. կիրառել գիտելիքները պրակտիկայում:		
3. վերլուծել խնդիրները և առաջարկել լուծման եղանակներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. ըննարկում 3. ինքնուրույն աշխատանքներ
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (3 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 3,3,2 միավոր արժեքով):
Ընթացիկ ստուգում. առավելագույնը՝ 3 միավոր արժեքով:
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):...
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Հոգեբանության ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեբանության տեղը գիտությունների համակարգում Թեմա 3. Հոգեբանության մեթոդաբանական հիմքերը: Թեմա 4. Հոգեբանության հիմնական ուղղությունները Թեմա 5. Հոգեբանության հիմնական ուղղությունները Թեմա 6. Հոգեբանի գործունեության հիմնական ուղղությունները Թեմա 7. Հոգեբանական աշխատանքը տարրեր մասնագիտական ոլորտներում Թեմա 8. Հոգեբանի մասնագիտական էթիկան:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Ս., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն (դեմքեր, փաստեր): Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2010: 2. Климоў Е., Психалогія як професія. М., 2009. 3. Маклаков А., Общая психология. Питер, 2006. 4. Introduction to Psychology// https://ocw.mit.edu/ans7870/9/9.00SC/MIT9_00SCF11_text.pdf

1.0303/B21	2. Հոգեբանության հիմունքներ	3. 9 ECTS կրեդիտ		
4. 7.5 ժամ / շաբ	5. 15/10/5			
6. 1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով			
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևակերպել հոգեկան գործունեության ընդհանուր օրինաչափությունների, հիմնարար կատեգորիաների, տեսությունների և հիմնական մեթոդների մասին ամբողջական գիտելիքներ:				
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ամսանագիտական գիտելիք և իմացություն				
1. մեկնարանելու ընդհանուր հոգեբանության տեսական հիմքերը 2. նկարագրելու հոգեկանի կառուցվածքը, զարգացման օրինաչափությունները				
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ				
1. վերլուծելու հոգեկանի զարգացման օրինաչափությունները 2. կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման փոփոխությունները,				
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ				
1. տիրապետելու հոգեկան գործընթացների, վիճակներին հատկությունների վերլուծության միջոցներին				
10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյուն(ներ)ը.				
Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում:				
Ա4. ձանաշելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առընչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,				
Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնարանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների				

լուծման համար:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելով ստեղածագրծական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:

11. Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. քննարկում,
3. ինքնուրույն աշխատանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բարկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Հոգեկանի զարգացումը, օրինաչափությունները: **Թեմա 2.** Հոգեկանի ֆիզիոլոգիական հիմքերը:

Թեմա 3. Հոգեկանի կառուցվածքը, մակարդակները **Թեմա 4.** Հոգեկան գործնքացներ **Թեմա 5.** Հոգեկան վիճակներ **Թեմա 6.** Հոգեկան հատկություններ: **Թեմա 8.** Գործունեություն, **Թեմա 9.** Գործունության տեսակները Հաղորդակցում **Թեմա 10.** Հաղորդակցում **Թեմա 11.** Սոցիալական խմբեր. տեսակները, **Թեմա 12.** Փոքր խմբեր և կոլեկտիվ

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Փիլոսյան Ս., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2019.
2. Еникеев М. И., Общая и социальная психология, М., Норма, 1999.
3. Маклаков А.Г. Общая психология. Питер, 2012.
4. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии, Питер, 2012.
5. Introduction to Psychology// https://ocw.mit.edu/ans7870/9/9.00SC/MIT9_00SCF11_text.pdf

1. 0303/B53	2. Հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդաբանական հիմունքներ	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6.1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական հետազոտության իրականացման առանձնահատկություններին, մեթոդներին, մեթոդաբանական հիմքերին, տալ գիտելիքներ հոգեբանական հետազոտության մեթոդների մասին, կարողանալ մշակել մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները և ներկայացնել դրանք:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում,
2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսուրումները,
3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության)

<p>խնդիրների լուծման համար:</p> <ol style="list-style-type: none"> գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,
<p>գ. ընդհանրական/իռիանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: 4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբնքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական լյանքի տարբեր ոլորտներում</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարոր հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրաստրումները,</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության խնդիրների լուծման համար</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամն կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու դրաստրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն քննարկում ինքնուրույն աշխատանքներ
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննությունն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննությունն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննությունն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հոգեբանության մեթոդաբանությունը, տեսությունը, մեթոդը, մեթոդիկան: Թեմա 2. Հոգեբանության առարկայի վերաբերյալ մեթոդաբանական տարբեր մոտեցումները: Թեմա 3. Հոգեբանական հիմնական ուղղությունների մեթոդաբանական հիմքերը Թեմա 4. Հոգեբանական հետազոտության մեթոդաբանությունը: Թեմա 5. Հոգեբանական հետազոտություններ պլանավորելու և իրականացնելու մեթոդաբանությունը: Թեմա 6. Հոգեբանական հետազոտություններ իրականացնելիս տվյալները հավաքագրելու մեթոդաբանական հիմնահարցերը: Թեմա 7. Հոգեբանական հետազոտությունների մեկնաբանության մեթոդաբանական հիմքերը Թեմա 8. Դիսկուրս վերլուծությունը և դրա կիրառությունը հոգեբանական հետազոտություններում</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ավանեսյան Հ., փորձարարական հոգեբանություն, Երևան, 2021, 370 Էջ Аллахвердов В.М. Методологическое путешествие по океану бессознательного к таинственному острову сознания. СПб.: Речь, 2003. Бусыгина Н.П. Методология качественных исследований в психологии. Учеб. пособие. М.: ИНФРА, 2013. 304 с.

4. Корнилова Т. В. , Смирнов С. Д. Методологические основы психологии./ Корнилова Т. В. , Смирнов С. Д. - М.: ЮРАЙТ, 2012. - 484 с.
5. Манухина С. Ю. , Занковский А. Н. Методологические основы психологии / Манухина С. Ю. , Занковский А. Н - М.: Евразийский открытый институт, 2011. - 152 с.
6. Методология и история психологии: предмет психологии. Тематический выпуск. Т.1. Вып. 1.2009.
7. Психологическая теория деятельности: вчера, сегодня, завтра/ под ред А.А.Леонтьева.- М.: Смысл, 2008.

1. 0303/B53	2. Իմացական գործնթացների հոգեբանություն -1	3. 9 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 20/5	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել պերցեպտիվ գործնթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունների, հիմնական տեսական և կիրառական մոտեցումների և հայեցակարգերի վերաբերյալ ամբողջական պատկերացումներ, ընդլայնել և լրացնել գիտելիքները պերցեպտիվ գործնթացների և ուշադրության, որպես հոգեբանական երևույթների, զարգացման, օրինաչափությունների, տեսակների, առանձնահատկությունների և ուսումնասիրման մեթոդների մասին, զարգացնել մեթոդոլոգիական գիտելիքները, որը թույլ կտա ուսանողին համարել անհատական մոտեցումները ընդհանուր, համակարգային մոտեցումների հետ:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. մեկնաբանելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական տեսական (դասական և ժամանակակից) մոտեցումները,
2. ներկայացնելու և վերարտադրելու պերցեպտիվ գործնթացների հայրենական և արտասահմանյան հեղինակների կողմից մշակված տեսական և կիրառական հիմքերը,
3. վերլուծելու պերցեպտիվ գործնթացների և ուշադրության վերաբերյալ հիմնարար գրականությունը, տեսությունները,
4. քննարկելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական փորձարարական մոտեցումները, հիմնական ուղղությունները, առաջադրանքներն ու խնդիրները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ձանաչելու և մեկնաբանելու պերցեպտիվ գործնթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունները, օրինաչափությունները, հիմնական օրենքները,
2. քննարկելու զգայության, ընկալման և ուշադրության ծագումնաբանական խնդիրները,
3. տարրերակելու նրանց բնութագրող հիմնական հասկացութային համակարգը,
4. ինքնուրույն իրականացնելու ուսումնասիրություններ՝ փորձարարական ճանապարհով:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստելու բանավոր գեկուցումներ պերցեպտիվ գործնթացների հոգեբանությանը վերաբերող լրացուցիչ գրականությունից,
2. վերլուծելու և եզրակացություններ կատարելու պերցեպտիվ գործնթացների տեսական դրույթների, և գործնական ու կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,
3. կիրառելու գիտելիքները հոգեբանական այլ գործնթացների և երևույթների դրսուրման հոգեբանական առանձնահատկությունների և պատճառահետևանքային կապերի բացահայտման համար:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում,

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման

օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ ախտաբանական դրսուրումները

Ա3.սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,

Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,	հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի
Բ2. գործականում կիրառելու հոգեախտորոշչի օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եղահանգումներ,	մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության
Գ9. Վերլուծելու և եղահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագրծական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. դասախոսություն՝ տեսական նյութի մատուցում	
2. սեմինար պարապունք, մենագրությունների խնդնուրույն ընթերցանություն և խմբային քննարկում	
3. գործական պարապունք և խնդնուրույն կատարած հետազոտությունների ներկայացում	
4. գրականության խնդնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում:	
12. Գնահատման մեթոդներ և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով	
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով	
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):	
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.	
Բաժին 1. Իմացական գործընթացների դերը մարդու կենսագործունեության մեջ: Բաժին 2. Ուշադրություն: Բաժին 3. Զգայություն: Բաժին 4. Ընկալում. Բաժին 5. Մտապատկերներ:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. Գրին Է., Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությունում, Եր., 2007:	
2. Փիլոսյան Ս., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2022:	
3. Годфруа Ж., Что такое психология. Т. 2, М. Мир, 1992.	
4. Маклаков А., Общая психология. СПб., 2012.	
5. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2012.	
6. Фаликман М.В., Внимание. М. АСАДЕМ 2006.	
7. Шифман Х., Ощущение и восприятие, 5-е изд. - СПб.: Питер, 2003.	

1. 0303/B25	2. Հոգեբանության պատմություն	3. 9 ECTS կրեդիտ
4.7.5 ժամ/շաբ.	5.20/5/5	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ուսանողներին առարկայի հիմնախնդիրներն ու բովանդակությունը, հոգեբանության գիտության զարգացման ուղին, ներկայացնել հոգեկանի՝ որպես հոգեբանության ուսումնասիրության առարկայի զարգացումը պատմական տարրեր ժամանակաշրջաններում, ծանոթացնել այն կարևորագույն հարցերին, որոնք առնչվում են հոգեբանության գիտության ձևավորմանը, զարգացմանը ընթացքին, կառուցվածքին, ինչպես նաև ժամանակակից հայեցակարգերին, միջառարկայական և միջնագավառային նշանակությանը, հայ հոգեբանական մտքի զարգացմանը, վերլուծել և ներկայացնել նաև հոգեբանության գիտության զարգացումը Հայաստանում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ձանաշելու հոգեբանության գիտության նախահմբերը, բնութագրելու հոգեբանության գիտական համակարգը, ներկայացնելու վերջինիս կառուցվածքը, խնդիրները և մեթոդները,		
2. մեկնաբանելու հոգեբանական տեսությունները, դպրոցների, ուղղությունների, նրանց հայեցակարգերի և տեսական հայցըների դրույթները,		
3. ներկայացնելու հոգեկանի ծագման և զարգացման հիմնախնդիրը, հոգեկանի ուսումնասիրության էմպիրիկ կողմը, փորձարարական ուղին և հետազոտական բնույթը:		

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու վերլուծահամադրական աշխատանքներ իրենց մասնագիտության համար,
- մեկնաբանելու հոգեկանի կառուցվածքը, հոգեկան երևույթները, գործընթացները և հատկությունները իրենց պատմական զարգացման ընթացքում,
- իրականացնելու ուսումնասիրություններ հոգեբանության տեսությունների և մոտեցումների, փորձարարական ուսումնասիրության վերաբերյալ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- մշակելու հոգեբանության մասնագիտական գրականություն, պատրաստելու բանավոր գեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակականվայրի տարբեր ոլորտներում,

Ա4. ձանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առընչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,

Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- սեմինար
- բննարկումներ
- բանավեճ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Անտիկ շրջան և միջզիտական հոգեբանություն. հոգեբանության փիլիսոփայական հիմքերը: **Թեմա 2.**

Միջնադար. գիտակցության հիմնախնդիրները և արարական փիլիսոփայության զարգացումը: **Թեմա 3.**

Վերածննդից հետո մինչև նորագույն շրջան. հոգեբանության գիտության զարգացման և ձևավորման ամփոփում:

Թեմա 4. Նորագույն շրջան. հոգեբանության ժամանակակից ուղղությունները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Հոգեբանություն (Դեմքեր, փաստեր): Խմբ. Հ. Ավանեսյան, Եր., 2010:
- Հայ հոգեբանների միջազգային ներուժը, Եր., 2015:
- Лучинин А., История Психологии, изд. Экзамен, М., 2005.
- Ярошевский М., История психологии. 3-е изд. М., 1985.

1. 0303/ B26	2.Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին բանական մարդու ծագման, հոգեկանի առաջացման և զարգացման էվոլյուցիային, մարդարանության ուսումնասիրման բաժիններին, անթրոպոգենեզի վարկածներին, զոհողոքերանության և եթողփայի հետազոտությունների ժամանակակից վերլուծություններին, փոխանցել գիտելիքներ մարդու ֆիլոգենետիկական և օնտոգենետիկական զարգացման, հոգեկան ընդունակությունների առաջացման օրինաչափությունների, պերցեպտիվ հոգեկանի, ինտելեկտի և անհատական կազմավորման, մարդու և կենդանիների հոգեկան գործընթացների որակական տարբերությունների վերաբերյալ, ծանոթացնել կենսասոցիալական տեսանկյունից մարդու և կենդանիների էվոլյուցիայի վարքային առանձնահատկությունների դրսեորումների տարբերություններին

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- սահմանել և մեկնաբանել մարդու և կենդանիների վարքի դրսեորումները էվոլյուցիոն հոգեբանության տեսանկյունից,
- ներկայացնել և քննարկել համեմատական հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրները,
- թվարկել և բացատրել հոգեկանի զարգացման մակարդակները՝ ստորակարգ կենդանիներից մինչև մարդ,
- քննարկել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- վերլուծել և համեմատել ստորակարգ և բարձրակարգ կենդանիների հոգեկան դրսեորումների առանձնահատկությունները,
- տարանջատել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման հիմնական բնութագրիչները պերցեպտիվ հոգեկանի զարգացման տարբեր փուլերում
- ձևակերպել մարդու և կենդանիների հոգեկան գործունեության ուսումնասիրման մեթոդաբանությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- պատրաստել բանավոր գեկուցում և ակնարկ (էսսե), գիտական քննարկումներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները,

Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսեորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- սեմինար
- քննարկումներ
- գրականության խնդնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջարանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ իիմասկան թեմաներից:

Բաժին 1. Կյանքի ծագման վարկածները: Մարդարանության պատմական ակնարկ: Սոցիալական մարդարանություն: Ինտելեկտի ձևավորումը: Հոգեկանի էվոլյուցիան: Մարդու էվոլյուցիայի հիմնական փուլերը: Մարդու կազմավորման գնահատման մեթոդները: Անթրոպոֆիների սոցիալական վարքը: Աքսելերացիայի զարգացման հիմնախնդիրը և կենսաբանական տարիքի չափորոշիչները: Նյութական մշակույթը և կենսաբանական օրինաչափությունները: Էթնիկական մարդարանություն: **Բաժին 2.** Համեմատական հոգեբանության կենսաբանական հիմունքները: Հմտությունների ձևավորումը կենդանիների մոտ: Կինեզներ և տարսիսներ: Կենդանիների զգայության և ըմբռնման ուսումնասիրման մեթոդները: Կենդանիների վարքը և հաղորդակցումը: Ուսուցանումը և ընտելացումը կենդանիների մոտ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Պապոյան Վ., Դասախոսություններ մարդարանությունից, Եր., 2004:
- Մանդել Բ.Ր., Յօօպսիկոլոգիա և սպառնական պահանջական համակարգերի դիմումների վերաբերյալ համարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:
- Ֆիլիպովա Գ., Յօօպսիկոլոգիա և սպառնական պահանջական համակարգերի դիմումների վերաբերյալ համարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:

1. 0303/B27	2. Հոգեֆիզիոլոգիա-1	3. 6 ECTS կրետիս
4. 4 Ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
	8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հատկությունների ֆիզիոլոգիական օրինաչափությունների, հոգեֆիզիոլոգիական տարրեր դարպաների կողմից ընդունված տեսությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:	
	9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	
	ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1.	սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու հոգեկանի գործառնության ուղեղային ապահովումը, գլխուղեղում դրանց լրկալիզացիան, բացատրելու և մեկնաբանելու միջկիսագնդային անզուգաչափության դերը հոգեկանի գործառնության դրսնորումներում,	
2.	ներկայացնելու և քննարկելու հոգեկան գործընթացների վեգետատիվ կոռելյատները,	
3.	ներկայացնելու տարրեր հոգեկան գործընթացների ուսումնասիրման համար նախատեսված համապատասխան հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները,	
4.	մեկնաբանելու տարրեր հոգեկան գործընթացների հոգեֆիզիոլոգական մոտեցումները, հայեցակարգերը և տեսությունները:	
	բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1.	կիրառելու ստացված գիտելիքները՝ հոգեկանի գործառնության առանձնահատկությունները բացատրելու համար,	
2.	որոշելու հոգեկան վիճակների վեգետատիվ և ուղեղային կոռելյատները	
3.	կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման ուղին՝ հիմնվելով գլխուղեղի գործառնության առանձնահատկությունների վրա:	
	գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	
1.	կիրառելու հոգեկան հատկությունների, գործընթացների և վիճակների ուսումնասիրման հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները և հնարքները,	
2.	վերլուծելու հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշները:	
	10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.	
Ա1.	Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդարանական սկրունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում,	
Ա2.	բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսնորումները,	
Բ1.	կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները բատ նշանակության, վերլուծելու	

մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,

Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,

Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. Մարենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթերայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, խնչվես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. սեմինար պարապմունք
3. գործնական պարապմունք
4. դիսկուրսներ, բանավեճեր,
5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն,
6. բանավոր գեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Հոգեֆիզիոլոգիայի ներածություն: **Թեմա 2.** Հոգեֆիզիոլոգիայի առարկան և խնդիրները: **Թեմա 3.**

Կենտրոնական նյարդային համակարգ. զարգացումը օնտոգենոզում և ֆիլոգենեզում: **Թեմա 4.**

Հոգեֆիզիոլոգիական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 5.** Ուշարրության հոգեֆիզիոլագիա: **Թեմա 6.** Պերցեպտիվ գործնթացների հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 7.** Գիտակցված վարքի և շարժման հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 8.** Ֆունկցիոնալ վիճակներ: **Թեմա 9.** Կոզմիտիվ գործնթացների հոգեֆիզիոլոգիա:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գրիգորյան Վ., Հոգեֆիզիոլոգիա. Եր., 2014:
2. Փսիխոֆիզիոլոգիա / Под ред. Ю. И. Александрова. 4-е изд. Питер пресс, 2016.
3. Լурия А., Основы нейропсихологии. М., Изд-во Академия. 2006.
4. Փսիխոֆիզиология: Учебник для вузов / Н. Н. Данилова М.: Аспект Пресс, 2012.
5. Handbook of Psychophysiology // Edited by J. T. Cacioppo, L. G. Tassinary, G. Berntson. Cambridge University Press, 2007.

1. 0303/B27	2. Հոգեֆիզիոլոգիա-2	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Եղարափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հատկությունների ֆիզիոլոգիական օրինաչափությունների, հոգեֆիզիոլոգիական տարրեր դպրոցների կողմից ընդունված տեսությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու հոգեկանի գործառնության ուղեղային ապահովումը, գլխուղեղում դրանց լոկալիզացիան, բացատրելու և մեկնաբանելու միջկիսագնդային անզուգաչափության դերը հոգեկանի գործառնության դրսուրումներում,		
2. ներկայացնելու և քննարկելու հոգեկան գործընթացների վեգետատիվ կոռելյատները,		
3. ներկայացնելու տարրեր հոգեկան գործընթացների ուսումնասիրման համար նախատեսված համապատասխան հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները,		
4. մեկնաբանելու տարրեր հոգեկան գործընթացների հոգեֆիզիոլոգական մոտեցումները, հայեցակարգեր և տեսությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու ստացված գիտելիքները՝ հոգեկանի գործառնության առանձնահատկությունները բացատրելու համար,		
2. որոշելու հոգեկան վիճակների վեգետատիվ և ուղեղային կոռելյատները		
3. կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման ուղին՝ հիմնվելով գլխուղեղի գործառնության առանձնահատկությունների վրա:		
գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կիրառելու հոգեկան հատկությունների, գործընթացների և վիճակների ուսումնասիրման հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները և հնարքները,		
2. վերլուծելու հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1. կարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում,		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսուրումները,		
Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,		
Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եղանակներումներ,		
Բ3. տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարրեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործություններ:		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ձիւտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:		
Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ,		

աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

7. դասախոսություն,
8. սեմինար պարապմունք
9. գործնական պարապմունք
10. դիսկուրսներ, բանավեճեր,
11. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն,
12. բանավոր գեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1.Գլխուղեղի մեծ կիսագնդի կեղևային զոնաներ: **Թեմա 2.** Խոսքի հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 3.** Ուսուցման հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 4.** Հույզերի և պահանջմունքների հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 5.** Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 6.** Գիտակցության հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 7.** Քնի հոգեֆիզիոլոգիա: **Թեմա 8.** Միջկիսագնդային անզուզափություն: **Թեմա 9.** Տարիքային հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գրիգորյան Վ., Հոգեֆիզիոլոգիա. Եր., 2014:
2. Психофизиология / Под ред. Ю. И. Александрова. 4-е изд. Питер пресс, 2016.
3. Лурия А., Основы нейропсихологии. М., Изд-во Академия. 2006.
4. Психофизиология: Учебник для вузов / Н. Н. Данилова М.: Аспект Пресс, 2012.
5. Handbook of Psychophysiology // Edited by J. T. Cacioppo, L. G. Tassinary, G. Berntson. Cambridge University Press, 2007.

1. 0303/B28	2. Անձի հոգեբանություն	3.9 ECTS կրետիս
4.7,5 ժամ/շաբ.	5. 20/5/5	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումն	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին անձի հոգեբանության հիմնարար խնդիրներին, փոխանցել գիտելիքներ անձի հոգեբանական կենտրոնական առանձնահատկությունների մասին, ծանոթացնել ուսանողներին անձի ուսումնասիրման հնարավորությունները: Փոխանցել և ձևավորել գիտելիքներ անձի տեսությունների հասկացությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու և մեկնաբանելու անձի հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնահարցերը,		
2. ներկայացնելու և բացատրելու անձի կառուցվածքի, զարգացման, դրդապատճառային և արժեիմաստային ոլորտների առանձնահատկությունները		
3. ներկայացնելու անձի հոգեբանության ներառարկայական և միջառարկայական կապերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ՝ անձի տարբեր հոգեբանական առանձնահատկությունները ուսումնասիրելու համար,		
2. վերլուծելու, համադրելու և ընդհանրացնելու անձի զարգացման գործուները և պայմանները,		

3. վերլուծելու հետազոտական տարբեր նյութեր՝ հիմնվելով ունեցած գիտելիքների վրա:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստելու բանավոր գեկուցումներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսնորումները,

Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգրումներ,

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագրծական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն

2. սեմինար

3. քննարկումներ

4. բանավեճ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Անձի հոգեբանության մեթոդաբանական հարցեր: **Թեմա 2.** Անձի ուսումնասիրման մեթոդներ և սկզբունքները: **Թեմա 3.** Անձի հոգեվերլուծական տեսություններ: **Թեմա 4.** Բիիեվիորիստական ուղղություն: Բիիեվորիստական հոգեբանության հիմնարրույթները: **Թեմա 5.** Սոցիալ-կոզմիստիվստական տեսությունները: Սոցիալ-կոզմիստական տեսության հիմնադրույթները (Բանդրուր): **Թեմա 6.** Հումանիստական հոգեբանություն: **Թեմա 7.** Անձի հոգեբանական կառուցվածք: **Թեմա 8.** Անձի զարգացում. շարժիչ ուժերը և առանձնահատկությունները: **Թեմա 9.** Բնոնագիտակցություն և Ես-կրնցեացիա: **Թեմա 10.** Անձի դրդապատճառային ոլորտ: **Թեմա 11.** Անձի արժեկանականությունները դրդապատճառային կարգավորման մեջ: **Թեմա 12.** Գաղափար անձնային առողջության մասին:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Асмолов А., Психология личности, М., 2007.

2. Первина Л., Джон О.П., Психология личности: Теория и исследования. М., 2000.

3. Психология личности./ под ред. П.Н. Ермакова, В.А. Лабунской. 2008.

4. Слотина Т., Психология личности. СПб.: Питер, 2008.

5. Хекхаузен Х., Мотивация и деятельность, СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003.

1. 0303/B23	2. Անձնային աճի պրակտիկում	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ զարգացնել ուսանողի անձը, ծանոթացնել հասկացությունների և		

պատկերացումների հետ, որոնք անհրաժեշտ են ուսանողի իր անձի, խմբի և հոգեբանական իրադրության վերլուծության համար, զարգացնել ինքնաճանաշման և ինքնադրսեռման հմտությունները, զարգացնել անորոշ իրավիճակներում ոչ ստանդարտ, ստեղծարար լուծումներ առաջարելու ունակություններ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու «Անձնային աճ» հասկացությունը, ներկայացնելու «Անձնային աճ» հասկացության ծագման պատմությունը, մեկնաբանելու դրա էությունը, բնութագրելու հիմնական գործոնները,
2. բացատրելու ինքնակարգավորման առանցքային կողմերը և հմտությունները,
3. Ճանաչել իր անձը, առանձնահատկությունները, Ճանաչել իր արժենքերը

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պլանավորել կազմել անձնային աճին ուղղված հանդիպումներ,
2. կազմակերպել և իրականացնելու անձնային աճին ուղղված առանձին վարժություններ տարիքային տարբեր խմբերում,
3. ինքնարտահայտման և ինքնաներկայացման հմտություններ, վերլուծելու և կարգավորելու սեփական մտքերն ու հույզերը

գ. բնդիանական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու ինքնակարգավորման և անձնային աճին ուղղված հմտությունները
2. ձևավորելու սեփական անձի զարգացման հեռանկարները:

10. Դասընթացը ձևակորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական եթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը

Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,

Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և /կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկում
3. գործնական վարժանքներ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին բնդացիկ բննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ բնդացիկ բննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ընթացիկ սոսուցում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Բաժին 1. Անձ, անձի զարգացման օրինաչափությունները: Անհատ, անձ, անհանատականություն, մարդը որպես ինքնաճանաշման սուբյեկտ: Ինքնաճանաշման միջոցները, ինքնազնահատական, գործոններ: **Բաժին 2.** Անձի արժեքները, համոզմունքները: Անձի արժեքային կողմնորոշումները, կյանքի ոճը: Պատասխանատվությունը և ինքնուրույնությունը որպես հասուն անձի չափորոշչիներ: **Բաժին 3.** Անձնային աճ, անձնային աճի չափորոշիչները: Անձնային աճի անհատական նպատակները և դրդապատճառները: Անձի ներքին ռեսուրսների և ստեղծարարության բացահայտում: Անձի զարգացման պատնեշների հաղթահարում: Անձի ստեղծարարության պատնեշների հաղթահարում և զարգացում: **Բաժին 4.** Հաղորդակցումը և անձնային աճը: Անձի հաղորդակցման հմտությունների զարգացում: Հաղորդակցման խոսքային և ոչ խոսքային ազդակների հասկացում: **Բաժին 5.** Ինքնակարգավորման հմտություններ: Հուզական վիճակի ինքնակարգավորման հմտություններ: Ինքնակարգավորման հմտությունների զարգացումը որպես ներքին ռեսուրս:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Зайцева Т., Теория психологического тренинга. Психологический тренинг как инструментальное действие. Спб.: Речь, М.: Смысл, 2002.

2. Карелин А., Большая энциклопедия психологических тестов. Изд. Эксмо, 2007.
3. Котелевцев Н., Психическая саморегуляция, Юрайт, 2020
4. Рамедник Д., Тренинг личностного роста: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА – М, 2020.
5. Шевцова И., Тренинг личностного роста, СПб.: Речь, 2003.
6. <http://www.essentiallifeskills.net/personaldevelopmentarticles.html>

1. 0303/B62	2. Իմացական գործընթացների հոգեբանություն-2	3. 6 ECTS կրեդիտ
4.5 ժամ/շաբ.	5.10/5/5	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել կողնիտիվ գործընթացների հոգեբանական ուսումնասիրություններին, ցույց տալ հոգեկան արտացոլման բարձրագույն ձևերի յուրակերպությունը, ներկայացնել դասական և ժամանակակից տեսությունները, տալ հիմնական հարցադրումների և խնդիրների գիտական բացատրությունները, ծանոթացնել դրանց փորձարարական ուսումնասիրման եղանակներին և հիմնական արդյունքներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. նկարագրելու կողնիտիվ գործընթացների աշխատանքի առանձնահատկությունները,		
2. ներկայացնելու և վերլուսնելու կողնիտիվ ոլորտի զարգացման օրինաչափությունները,		
3. գոնելու և բացատրելու կողնիտիվ ոլորտի նորագույն հոգեբանական տեսությունները և այդ ոլորտում կատարած ուսումնասիրությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ուսումնասիրելու և վերլուսնելու կոնկրետ անհատի կողնիտիվ ոլորտի անհատական առանձնահատկությունները,		
2. կազմելու և իրականացնելու կողնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման հոգեբանական հետազոտական ծրագրեր:		
գ. բնդիքանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու կողնիտիվ տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ		
2. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալել և տարածել նրա տեղեկատվությունը:		
10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական լյանքի տարբեր ոլորտներում:		
Ա2. բացատրելու հոգեբանական հիմնախնդիրներ՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները,		
Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակական լյանքում		
Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար		
Բ2. Գործնական կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերուելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:		
11. Կիրառում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. խորային կամ բանավոր մեթոդ		
2. ցուցադրման մեթոդ		
2. դեղուկտիվ մեթոդ		
3. խնդուկտիվ մեթոդ		

<p>4. բացատրական մեթոդ 5. փոխներգործուն գրառումների համակարգ 6. ուղղորդված գրառումներ 7. տեղեկատվության որոնում:</p>	<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>					
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Հիշողության էությունը և գործառույթները: Հիշողության ֆենոմենոլոգիան: Հիշողության կազմակերպումը. հիմնական մոտեցումներն ու տեսությունները: Հիշողության դասակարգումը, տեսակները, ձևերը: Հիշողության օրենքները: Թեմա 2. Հիշողության եռաբղադրիչ մոդելի կառուցվածքը և գործնրացները: Հիշողության տարիքային առանձնահատկությունները, զարգացումը: Մնամոտեխնիկաներ: Հիշողության խանգարումները: Թեմա 3. Մտածողությունը որպես բարձրագույն խմացական գործնրաց, մտածական գործնրացի հիմնական փուլերը: Մտածողության հիմնական օպերացիաները: Մտածողության ձևերը: Մտածողության օրինաչափությունները: Մտածողության զարգացումը օնտոպենեզում: Մտածողության տեսությունները: Մտածական գործունեության կառուցվածքը ոչ ստանդարտ խնդիրներ լուծելու ընթացքում: Մտեղծարար մտածողություն: Մտածողության խանգարումները: Մտածողությունը ակտիվացնելու միջոցները: Թեմա 5. Մտածողություն և խոսք: Խոսք և լեզու, խոսքի գործառույթները և տեսակները: Մտածողություն և խոսք. գենետիկական հիմքերը: Խոսքի խանգարումները: Խոսքի զարգացման տեսությունները: Խոսքի զարգացման փուլերը օնտոպենեզում: Խոսքի խանգարումները: Թեմա 6. Երևակայության բնույթը և գործառույթները որպես խմացական գործնրաց: Երևակայության ներյոփիզիոլոգիական հիմքերը: Երևակայության տեսակները: Երևակայության պատկերներ ստեղծելու հնարները: Երևակայության զարգացումը և անհատական տարբերությունները: Երևակայությունը և ստեղծագործությունը: Մտեղծագործական երևակայությունը խթանելու միջոցները:</p>						
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Փիլոյան Ս., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2022. 2. Зинченко Т., Память в экспериментальной и когнитивной психологии.-СПБ.; Питер, 2002. 3. Маклаков А., Общая психология. СПб., 2012. 4. Надлер Дж., Хибино М., Фаррелл Дж. Мышление полного спектра. Минск, Попурри,2001. 5. Психология памяти. Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В.Ф. Спирidonова М.;Астерь,2008 6. Хозиев В. Б. Практикум по общей психологии; Учебное пособие для студ. Высш. Учебн.заведений. М, Академия, 2003. 7. Philip Quinlan, Philip T. Quinlan, Ben Dyson. 2008. <i>Cognitive Psychology</i>. Publisher-Pearson/Prentice Hall. 						
1. 0303/ В32	2. Հուզակամային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	3. 6 ECTS կրեդիտ				
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5					
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումն					
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել անձի հուզական և կամային ոլորտների վերաբերյալ առկա հոգեբանական ժամանակակից տեսություններին և հետազոտություններին, տրամադրել գիտելիքներ հուզակամային ոլորտի ուսումնասիրման կենսաբանական, ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական, սոցիալական, մշակութային նոր մոտեցումների մասին, ծանոթացնել հուզերի ախտորոշման հիմնական մեթոդներին, ծանոթացնել հուզերի, հուզական վիճակների, կամքի հետ հոգեբանական շտկողական աշխատանքների հիմնական մոտեցումներին:</p>						
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ամսնազիտական գիտելիք և խմացություն</p>						

- սահմանելու և մեկնաբանելու հուզակամային ոլորտի հոգեբանություն առարկայի հիմնական կատեգորիաները և ֆենոմենները,
- ներկայացնելու և քննարկելու հուզակամային ոլորտի հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրների շրջանակը,
- ձանաչելու, թվարկելու և բացատրելու հիմնական բազային հույզերը, սահմանելու, հուզական վիճակները,
- ձանաչելու և մեկնաբանելու անձի տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- համեմատելու և վերլուծելու առարկայի հիմնական կատեգորիաները տարբեր հոգեբանական հայեցակարգերի դիտանյունից,
- կազմելու հույզերի և կամքի հետազոտման մեթոդական ծրագիր,
- ձևավորելու անձի հուզական ոլորտի ուսումնասիրման տեսական և գործնական ծրագիր՝ կախված տարբեր կիրառական խնդիրներից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- կատարելու նշված ոլորտում հետազոտություններ, ներկայացնել այն կազմելով բանավոր գեկուցում և վարել գիտական բանավեճ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա1.նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,

Ա2.բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալն ախտաբանական դրսնորումները,

Բ1.կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,

Բ3.տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,

Գ4.ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ9.վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- սեմինար
- պրակտիկ աշխատանքներ,
- քննարկումներ
- բանավեճ

<p>6. հետազոտական աշխատանքների իրականացում և դրա ներկայացում,</p> <p>7. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում:</p>
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ ռավելագույնը 4 միավոր արժեքով):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Հույզերի հետազոտման պատմական ակնարկը: Թեմա 2. Հույզերը հոգեկանի համակարգում: Թեմա 3. Հույզերի ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Թեմա 4. Հույզերի հիմնական տեսությունները: Թեմա 5. Հույզերի նյարդամկանային, միմիկական առանձնահատկությունները և դրանց մշակութային առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Հույզերի առաջացման պատճառները: Թեմա 7. Հույզական վիճակները: Թեմա 8. Կամքի սահմանումը, գործառույթները, հիմնական տեսությունները: Թեմա 9. Կամքի հատկությունները և զարգացման տարիքային ասպեկտները: Թեմա 10. Կամային ակտի կառուցվածքը, կամքի պարուղության առաջացման օրինաչափությունների վերաբերյալ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Հարությունյան Ն., Ասրիյան Է., Ստեփանյան Լ., Հույզակամային ոլորտի հոգեբանության. պրակտիկում, Եր., 2014:
2. Изард К., Психология эмоций., М., 2006.
3. Ильин Е., Психология воли. Питер, 2009.
4. Психология состояний. Хрестоматия. Составители Т.Н. Васильева, Г.Ш. Габдреева, А. О. Прохоров. /Под ред. проф. Прохорова А.О. – М.: Пер СЭ; СПб.: Речь, 2004.
5. Экман П., Психология эмоций., М., 2011.

1. 0303/ В29	2. Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում-ՀԲ*	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/10/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին դիֆերենցիալ հոգեբանության ժամանակակից հիմնախնդիրներին փոխանցել գիտելիքներ անձի խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների անհատական տարրերությունների ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու և մեկնաբանելու դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հարցերի և զարգացման ժամանակակից միտումները,		
2. քննարկելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների ուսումնասիրման դասական և ժամանակակից մոտեցումները,		
3. թվարկելու և բացատրելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների տիպոլոգիական առանձնահատկությունները,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. վերլուծելու անհատական տարրերությունները, դրանց զարգացման օրինաչափությունները և մեխանիզմները,		
2. կիրառելու անհատական տարրերությունների բացահայտման ախտորոշիչ մեթոդիկաներ և վերլուծելու դրա հետևանքները		
գ. քննիքանական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պատրաստելու բանավոր գեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ,		
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և		

հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքիտարբեր ոլորտներում,

Ա4. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքիտարբեր ոլորտներում,

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագրծական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. գործնական պարապմունք (ինքնուրույն առաջադրանքների կատարում, թեստերի մեթոդիկայի կիրառում)

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Դիմերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հիմքերը: Դիմերենցիալ հոգեբանության առարկան, խնդիրները, ուսումնանախրության ուղղությունները: Դիմերենցիալ հոգեբանության մեթոդները: Հասկացություն անհատականության մասին: Անհատականության կառուցվածք:

Բաժին 2. Խառնվածքը որպես անհատական առանձնահատկություն: Խառնվածքի մասին պատկերացումների ձևավորում: Խառնվածքի ուսումնասիրության կրնաստիտուցիոնալ մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության հոգեֆիզիոլոգիական մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության գործոնային մոտեցում: Ժամանակակից ուսումնասիրություններ: Հոգեգենետիկ և լուզիտուրիզմներ:

Բաժին 3. Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն: Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն. տարբեր մոտեցումներ և մեկնաբանություններ: Բնավորություն և անձ. բնավորության կառուցվածք, բնավորության գծեր: Բնավորության նորմա և պաթոլոգիայի հիմնախնդիրը: Բնավորության և անձի շեշտվածությունը: Բնավորության ձևավորման հիմնախնդիրը. պայմաններ և մեխանիզմներ:

Բաժին 4. Ընդունակությունները որպես անհատական տարրերություններ: Ընդունակությունների հիմնախնդիրի ձևավորումը: Ընդունակությունները որպես անհատական առանձնահատկություններ: Ընդունակությունների կառուցվածքը. Ընդունակությունների տեսակները ըստ տարբեր դասակարգումների: Ընդունակությունների կառուցվածքը, ընդունակությունների տեսակները ըստ տարբեր դասակարգումների: Ընդունակությունների տեսակները դասակարգումների: Ընդունակությունների զարգացում: Օժտվածության հիմնախնդիրը: Մտավոր ընդունակությունների և ինտելեկտի ուսումնասիրություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий. СПб.: Питер, 2004.
2. Нартова-Бочавер С.К. Дифференциальная психология: Учебное пособие для студентов, М.2007.
3. Психология индивидуальных различий. Хрестоматия. Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова, М., 2006:

1. 0303/B30	2. Սոցիալական հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/10/0	

6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումնվ
8. Դասընթացի նպատակն՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ սոցիալական հոգեբանության, սոցիալական գործնթացների և երևույթների, ինչպես նաև դրանց փոխական հոգեբանության մասին:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1. Ներկայացնելու հոգեբանության պատմությունը, սահմանելու և բացատրելու նրա հիմնական հասկացությունները,	
2. տարբերակելու հիմնարար սոցիալ-հոգեբանական գործնթացների և երևույթների, ինչպես նաև սոցիալական հոգեբանության կիրառության դաշտը:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու սոցիալ-հոգեբանական գործնթացները և երևույթները,	
2. վերլուծելու սոցիալ-հոգեբանական հարաբերությունների առանձնահատկությունները:	
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	
1. կիրառելու սոցիալ-հոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս:	
2. ուսումնասիրելու տարբեր սոցիալական խմբերի հոգեբանական առանձնահատկությունները:	
10. Դասընթացը ձևակերպում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.	
Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար և տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,	
Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրասորումները,	
Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,	
Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրասորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. դասախոսություն	
2. սեմինար	
3. քննարկում	
4. քանավեճ	
5. գրականության խնդրություն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով	
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով	
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):	
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական քեմաներից.	
Թեմա 1. Սոցիալական հոգեբանության առարկան, օբյեկտը, խնդիրները, ֆունկցիաները: Թեմա 2. Սոցիալական հոգեբանության մեթոդները: Թեմա 3. Սոցիալական հոգեբանության ծագման գիտական հիմքերը: Թեմա 4. Սոցիալական հոգեբանության զարգացումը և ուղղությունները: Թեմա 5. Շփման հիմնախնդիրը սոցիալական հոգեբանության մեջ: Թեմա 6. Շփման կառուցվածքը: Թեմա 7. Շփման տեսակներն ու կողմերը: Թեմա 8. Սոցիալական պերսոնալիզացիայի մեխանիզմները: Թեմա 9. Խմբերի հոգեբանություն. սոցիալական մեծ և փոքր խմբեր: Թեմա 10. Սոցիալական դիրքորոշում: Թեմա 11. Սոցիալական շարժումներ :	
14. Հիմնական գրականության ցանկ.	

1.	Андреева Г., Социальная психология М, 2004.
2.	Крысько В.Г.“Социальная психология” Москва 2010 г.
3.	Майерс Д., Социальная психология, П., 2011.
4.	Почебут Л.Г., Мейжис И.А “Социальная психология” Питер 2010 г.
5.	Свенцицкий А., Социальная психология , Москва, Проспект, 2004.
6.	Семечкин Н., Социальная психология на рубеже веков. Вл. 2005.
7.	Чалдини Р., Психология влияния, П. 2011.
8.	Платонов Ю.П. “Социальная психология поведения” Питер 2015 г.

1. 0303/B36	2. Ընտանիքի հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/10/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հասարակության պատմական գարգացման ընթացքում ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիային, տրամադրել գիտելիքներ ընտանեկան հարաբերությունների դերա-ֆունկցիոնալ կառուցվածքի մասին, ներկայացնել ընտանիքի գարգացման կենսական փուլերը, փոխանցել գիտելիքներ ընտանեկան խորհրդատվության հիմնարար մոտեցումների մասին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ճանաչելու ընտանիքի կառուցվածքային-գործառությային բնութագրերը,		
2. սահմանելու և քննարկելու ընտանիքի նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ձգնաժամերը,		
3. մեկնաբանելու ծնողական դիրքորոշումներն ու երեխաների դաստիարակության հիմնական մոտեցումները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. սահմանելու և համեմատելու ընտանիքի գարգացման կենսական փուլերը,		
2. կատարելու վերլուծություններ ընտանեկան հարաբերությունների ձգնաժամերի և դրանց կանխարգելման ուղիների շուրջ,		
3. կիրառելու ընտանեկան հարաբերությունների ախտորոշման և գնահատման մեթոդիկաները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. գործնական աշխատանքում կիրառելու ընտանիքի հետ հոգեբանական աշխատանքի հիմնական մոտեցումներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան գարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսուրումները,		
Բ2.գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշչի մեթոդներ, մանասգիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն		
2. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում,		
3. քննարկումներ		
4. գործնական աշխատանք		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով		
2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով		
Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով		
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Ընտանիքի սոցիալ-հոգեբանական ուսումնասիրության հիմնախնդիրները: Թեմա 2. Ընտանիքի սոցիալ-հոգեբանական համակարգը: Թեմա 3. Ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիան հասարակության		

պատմական զարգացման ընթացքում: **Թեմա 4.** Ընտանիքի կառուցվածքային-գործառութային բնութագրերը: **Թեմա 5.** Ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը: **Թեմա 6.** Ամուսնական հարաբերությունների հոգեբանություն: **Թեմա 7.** Ծնող-երեխա փոխհարաբերությունների հոգեբանություն: **Թեմա 8.** Ընտանիքի զարգացման նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ձգնաժամերը: **Թեմա 9.** Ընտանեկան խորհրդատվության հիմնական մոտեցումները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Шнейдер Л., Семейная психология: Учебное пособие для вузов. 2-ое изд. – М.: Академический проект; Екатеринбург, 2006.
2. Андреева Т., Семейная психология: Учеб. пособие. Речь, 2004.
3. Дружинин В., Психология семьи. Екатеринбург, 2000.
4. Эйдемиллер Э., Юстицкис В., Семейная психотерапия. Питер, 2000.
5. Психология семьи. Хрестоматия. Под. ред. Райгородского Д.Я.Самара, 2002.

1.0303/B37	2. Զարգացման հոգեբանություն ՀԲ*	3.6 ECTS կրեդիտ
4.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/10	
6.6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել անձնավորության նկատմամբ վերլուծական մոտեցում՝ հոգեբանական տարիքի ըմբռնման տեսանկյունից, ծանոթացնել տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծմանը միտված մեթոդական մշակումներին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիք և իմացություն		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու տարիքային հոգեբանության տեսական և մեթոդաբանական հարցերը և հոգեկան զարգացման արդի միտումները,		
2. Մեկնաբանելու տարիքային հոգեբանության հիմնախնդիրները, տարբեր հայեցակարգերը և տեսական դրույթները,		
3. Քննարկելու տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծման համար նախատեսված մեթոդական մշակումները,		
4. Քվարկելու հոգեկան զարգացման հիմնական սկզբունքները:		
բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Վերլուծելու տարիքային հոգեբանության հիմնական եզրույթներն ու հասկացությունները,		
2. Ձևակերպելու արդի տարիքային հոգեբանության կարևոր տեսական դրույթները,		
3. Ձևակերպելու տարիքային հոգեբանության խնդիրները՝ որպես մեթոդաբանական հիմք ընդունելով այս կամ այն հիմնարար տեսությունը և հայեցակարգը,		
4. Լուծումներ գտնելու պրոբլեմային իրավիճակներում՝ կիրառելով տարիքային հոգեբանությանը ներհատուկ վերլուծական ունակություններ:		
գ. Քննիանության/փոխանցելի կարողություններ		
1. Պատրաստելու բանավոր գեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ:		
10.Դասընթացը ձևակրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,		
Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները		
Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում		
Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,		
Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ		

առաջադրելու համար:

11. Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. քննարկում
4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տարիքային հոգեբանության առարկան, խնդիրները, կառուցվածք, կապն այլ գիտությունների հետ:

Թեմա 2. Տարիքային հոգեբանության մեթոդները: **Թեմա 3.** Տարիքային հոգեբանության տեսական հիմնահարցերը: **Թեմա 4.** Անձի անհատական զարգացումը: **Թեմա 5.** Հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները տարբեր տարիքային փուլերում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Խուզոյան Ս., Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները: Եր., 2004:
2. Կրայգ Գ., Բօկում Դ., Փսիխոլոգիա развития. 9-е изд., М., 2007.
3. Կուլացինա И., Колюцкий В., Возрастная психология: полный жизненный цикл развития человека. М., 2006.
4. Нартова-Бочавер С., Потапова А., Введение в психологию развития. Учебное пособие, М., 2005.
5. Обухова Л., Возрастная психология. М., 2007.

1.0303/B44	2. Ինքնակարգավորման հիմունքներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/10/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացները, հոգեբանական սթրեսի դրսնորման մեխանիզմները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունեալ կլինիկական գիտելիք և իմացություն		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ճանաչելու ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները,		
2. սահմանելու ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման տարբեր հոգեբանական ուղղությունները,		
3. կիրառելու սթրեսային և լարված իրավիճակներում ինքնակարգավորման գիտելիքներ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու լարվածությունը թուլացնելու մեթոդները,		
2. իրականացնելու հոգեֆիզիոլոգիական ռեակտիվության բարձրացման տեխնիկաները,		
3. կիրառելու շնչառական, մկաների թուլացման և կենտրոնացման հմտություններ:		
գ. բնդիկանության/փոխանցելի կարողություններ		
1. նկարագրելու ինքնակարգավորմանը վերաբերող հիմքային պատկերացումները,		
2. կիրառելու բացասական և անհանգստացնող հոգեվիճակների կառավարման գիտելիքներ		
3. կիրառելու սթրեսակայունության բարձրացման միջոցները:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կորպական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկրունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսնորումները

Բ1.կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. գեկուցումներ
4. քննարկումներ
5. պրեզենտացիաներ
6. լաբորատոր աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից:

Թեմա 1. Ինքնակարգավորման, ինքնակառավարման, ինքնաճանաշման, ինքնավերահսկման հասկացությունների և գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը: **Թեմա 2.** Ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները և դրույթները: **Թեմա 3.** Ինքնակարգավորման մեթոդները, միջոցները և տեխնիկաները: **Թեմա 4.** Ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները: **Թեմա 5.** Մարմնական կողմնորոշում ունեցող հոգետեխնիկաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Гладкова С., Аутотренинг. Антистрессовые методики. Ростов н/Д: Феникс, 2002..
2. Гремлинг С., Ауэрбах С., Практикум по управлению стрессом. – Спб: Питер, 2002.
3. Гринберг Дж., Управление стрессом, Питер, 2004.
4. Вильямс К., Тренинг по управлению стрессом. М., 2002.
5. Марищук В., Евдокимов В., Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. 2001..

1.0303/B38	2. Փորձարարական հոգեբանություն ՀԲ*	3. 9 ECTS կրեդիտ
------------	------------------------------------	------------------

4.7.5 ժամ/շաբ.	5.10/10/0
----------------	-----------

6.5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով
-----------------	--------------------------

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեբանության մեջ փորձարարարական հետազոտությունների տեսություններին, մեթոդաբանության հիմքերին, կողմնորոշել հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդների համակարգում, ձևավորել գիտելիքներ հոգեբանական գիտափորձի ծրագրավորմն և իրականացման:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ձանաշելու հոգեբանական հետազոտությունների հիմնական ծրագրերի և գիտափորձի կազմակերպման ձևերը,
2. ներկայացնելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման տրամաբանությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կողմնորոշվելու հոգեբանական հետազոտության մեթոդաբանական հիմնախնդիրներում և իրականացնելու հետազոտություն,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. ինքնուրույն օգտագործելու գիտելիքները գիտափորձերի կազմակերպման, ծրագրավորման և այլ էմպիրիկ հետազոտությունների համար:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրօսկան ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,

Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,

Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,

Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճշշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսությունը քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. քննարկում
4. պրակտիկ աշխատանքներ
5. հետազոտական աշխատանքների իրակացում և դրա ներկայացում

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Բաժին 1. Փորձարարական մեթոդը որպես հոգեբանական վարկածների ստուգման նորմատիվների համակարգ և հետազոտողի պրակտիկ գործունեության տեսակ: Գիտափորձը հոգեբանական հետազոտությունների համակարգում: Հոգեբանական վարկածներ և տեսական վերակառուցումներ էքսպերիմենտալ մեթոդի շրջանակներում: Փորձարարական փաստերի և ամփոփումների տրամաբանությունը; **Բաժին 2.** Հոգեբանական գիտափորձի պլանավորման հիմքերը և փորձարարական սխեմաների դասակարգումը: Գիտափորձերի վայրիությունը որպես փորձարարական վերահսկման նպատակ: Հոգեբանական գիտափորձերի տեսակներ: **Բաժին 3.** Կորելյացիոն մոտեցումը հոգեբանական հետազոտություններում: Քավականական մեթոդի առաջնային դասակարգումը և փորձարարական մեթոդին ձգող հետազոտություններ: Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման մեթոդաբանական հարցեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ավանեսյան Հ., Փորձարարական հոգեբանություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2010
2. Ավանեսյան Հ., Հոգեբանական գիտափորձերի պրակտիկում. Ուս. ձեռնարկ: Եր., 2015:
3. Зароченцев К., Худяков А., Экспериментальная психология/ Учебник. М., 2005.
4. Корнилова Т., Экспериментальная психология: Теория и методы: М., 2003.
5. Handbook of Psychology, Volume 4: Experimental Psychology//

1. 0303/ В34	2. Հոգեախտորոշում*	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 15/5/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակներին ծանոթացնել հոգեղիազնոստիկա գիտակարգի կարևորագույն բաժինների՝ հոգեմետրիկայի և անձի հոգեճանաչման հիմնախնդիրների հետ, փոխանցել տեսական և կիրառական գիտելիքներ հոգեղիազնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների ստեղծման, զարգացման և կիրառության, ինչպես նաև ժամանակակից թեստաբանության խնդիրների վերաբերյալ, զարգացնել ուսանողների մտավոր կարողությունները հոգեղիազնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների՝ որպես հետազոտական գործիքի, ընտրության և կիրառության ուղղությամբ, հիմնվելով գիտական հավաստման օրինաչափություններին, զարգացնել ուսանողների մոտ հոգեղիազնոստիկայի մասնագիտական գործունեության նախադրյալները գիտակցելու, հոգեղիազնոստիկական կարողությունները և հնարավորությունները ձևաչելու ունակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ աս մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու հոգեղիազնոստիկայի հիմնական մեթոդաբանական սկրոնքները, մոտեցումներն ու հասկացությունները, սահմանելու դրանց կիրառական նշանակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում, 2. ձևաչելու անձի հոգեղիազնոստիկայի հիմնախնդիրները, անհատական առանձնահատկությունները, դրանց ձևաչման և գնահատման ընթացակարգերը, 3. օգտագործելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, հոգեմետրիկական և վիճակագրական չափանիշները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու հոգեախտորոշչի մեթոդները, 2. մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, ներկայացնել հետազոտական ամփոփիչ արդյունքներ գիտական հավաստման ձանապարհով, 3. ապահովելու հոգեղիազնոստիկ տարբեր մեթոդների արդյունքների համապատասխան աշխատանքում, գոնելու մասնագիտական լուծումներ: գ. բնդիհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 2. պահպանելու դիագնոստիկ մասնագիտական էթիկայի նորմերը, պահանջները: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյուն(ներ)ը.		
Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,		
Ա4. ձևաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշնակառություն անհատի և հասարակության կյանքում,		
Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,		
Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշչի մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկազարելու աշխատանքային թիմ,		

հոգեբանական աջակցություն, հոգեբանի աշխատանքի բնույթը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Մկրտումյան Ս., Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության կանխարգելման և վերականգնողական հիմնախնդիրները, Եր., 2008:
- Օսипова А.А., Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. /Ростов н-Д.: Феникс, 2005.
- Смирнов В.Н., Психология управления персоналом в экстремальных условиях: учебн. пособие_ М., 2007.

1.0303/ B46	2.Հոգեբարապիա	3. 9 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 20/10/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
	8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հոգեբարապիայի դասական և ժամանակակից ուղղությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ, ներկայացնել այն գործնական խնդիրները, որ հոգեբարապիան լուծում է պրակտիկայում, լուսաբանել ժամանակակից աշխարհում հոգեբարապևտիկ միջամտության անհրաժեշտության և արդյունավետության հիմնահարցերը:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու հոգեբարապիայի խնդիրները և նպատակները,		
2. ներկայացնելու հոգեբարապիայի տեսագործնական ու մեթոդաբանական հիմքերը,		
3. ձանաչելու հոգեբարապիայի հիմնական ուղղությունները,		
4. ձանաչելու հոգեբարապևտիկ դպրոցների տեսությունները և դրանց թերապևտիկ մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ուսումնասիրելու հոգեբարապիայի տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք,		
2. վերլուծելու և պարզաբանելու հոգեբարապիայի կիրառական մեթոդաբանական համակարգը,		
3. կատարելու գործնական-թերապևտիկ աշխատանքներ հոգեբանական որոշակի խնդրային իրադրությունների կարգավորման նպատակով:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,		
2. գործնականում իրականացնելու հոգեբարապևտիկ հիմնական կիրառական մեթոդներ		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկրունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,		
Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսնորումները		
Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություններ (այրովեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրես-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),		
2. թիմային աշխատանքներ,		
3. ըննարկումներ,		
4. հետազոտական սեմիանարներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով		
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով		
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուր՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):		
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուր՝		

առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Հոգեթերապիայի առարկան, նպատակը, խնդիրները, ուղղությունները, ձևավորումն ու զարգացումը:

Թեմա 2. Հոգեղինամիկ հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները:: **Թեմա 3.**

Էրգիստենցիալ-հումանիստական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները::

Թեմա 4. Վարքարանական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 5.**

Անհատական կողմնորոշված թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 6.**

Գեշտալտ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 7.** Կոզմիտիվ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 8.** Ռացիոնալ-հուզական թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Карварсарский Б.Д., Психотерапия, Питер, 2002.
2. Классен И.А., Практическая психотерапия: Курс лекций / И.А. Классен. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
3. Коттлер Дж., Браун Р., Психотерапевтического консультирование. СПБ.: 2001.
4. Браун Д., Педдер Д., Введение в психотерапию, М., 1998
5. Шавердян Г.М., Основы психотерапии. Питер. 2007.
6. Берн Э., Групповая психотерапия. М., 2000.

1.0303/B41	2.Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	3.6 ECTS կրեդիտ
4.5 Ժամ/շաբ.	5.10/10/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնելու ուսանողներին հոգեբանական խորհրդատվական աշխատանքի առանձնահատկություններին, տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության յուրահատկությունների վերաբերյալ, ծանոթացնել հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1.	սահմանելու և մեկնաբանելու հոգեբանական խորհրդատվությունը որպես կիրառական ուղղություն,	
2.	բացատրելու հոգեբանական խորհրդատվության նպատակները,	
3.	ներկայացնելու տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության էական նմանություններն ու տարբերությունները:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1.	տարբերակելու հոգեբանական խորհրդատվության ենթակա խնդիրները և դժվարությունները,	
2.	տարանջատելու և վերլուծելու այցելուի հայցի տեսակները և կարիքները,	
3.	վերլուծելու տարբեր բնագավառներում հոգեբանական խորհրդատվություն իրականացնող անձի արդյունավետ մասնագիտական և անձնային բնութագրիչները,	
գ. քննիանուական/փոխանցելի կարողություններ		
1.	աշխատելու թիմում՝ հարակից մասնագետների հետ,	
2.	պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կոթոսական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում		
Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,		
Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար		
Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գոնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,		
Գ9. վերլուծելու և եզրափակումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու		

ստեղածագրութական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն

2. զործնական պարապմունքներ (խմբային քննարկումներ, դերային խաղեր, վարժանքներ):

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույն՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հոգեբանական խորհրդատվության խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվության առանձնահատկությունները, նպատակները և խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվություն, կյանիկական հոգեբանառություն և հոգեթերապիա, նրանց նմանությունն ու տարբերությունը: Խորհրդատուին անհրաժեշտ մասնագիտական և անձնային կողմերը: Հոգեբանական խորհրդատվության էթնիկական սկզբունքներ, դրանց նպատակը, կիրառելիությունը և դրանց լուծման դժվարությունները: **Բաժին 2. Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպում:** Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման հարցերը: Առաջին հանդիմշպման առանձնահատկությունները և նպատակները, հայցի ձևակերպում, կոնտակտի հաստատում, պայմանագրի կնքում, թերապևտիկ արդյունավետ միջնորդությունը ստեղծման առանձնահատկությունները: Ուսանողները դերային խաղեր և վարժանքներ: **Բաժին 3. Հոգեբանական խորհրդատվությունը տարրեր բնագավառներում:** Հոգեբանական խորհրդատվության առանձնահատկությունները կյանքի և զործունեության տարրեր բնագավառներում, տարրերություններն ու նմանությունները, իրականացման ձևերը: Հեռահար խորհրդատվության և կարճատև խորհրդատվության կազմակերպման ձևերը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Гусакова М., Психологическое консультирование: учебное пособие. М., 2010.
2. Линде Н., Психологическое консультирование, М., 2009.
3. Нельсон-Джоунс Р., Теория и практика консультирования. 2000.
4. Corey G., Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. 2001.
5. Mcleod J., Mcleod J, Counselling Skills. A practical guide for counsellors and helping professionals, Open University Press, NY, 2011.

1. 0303/B53	2. Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 10 Ժամ/շաբ.	5. 10/10/0	
6. 10-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել փորձարարական և հետազոտական արդյունքների հաշվարկման և մշակման մատչելիությունը, ձևակերպել գիտելիքներ մաթեմատիկական վիճակագրության պարզագույն հասկացությունների քանակական և որակական ցուցանիշների վերլուծության և մեկնաբանման մասին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական գաղափարները,		
2. ներկայացնելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական ցուցանիշները,		
3. բացատրելու վիճակագրական վարկածի տրամաբանությունը, ներկայացնելու նրա ստուգման չափանիշները,		
4. բնութագրելու մաթեմատիկական վիճակագրության դերը հոգեբանական հետազոտությունների իրականացման գործում:		
բ. զործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կատարելու հոգեբանական հետազոտական տվյալների մշակում, բնդիանրացումներ և		

<p>վերլուծություններ,</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ընտրելու համապատասխան մաթեմատիկական մեթոդներ՝ ուսումնական առաջադրանքներին համապատասխան և կիրառելու դրանք, 3. կատարելու փորձարարական ընտրանքների համեմատում և վերլուծություն:
<p>գ.ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու մաթեմատիկական մեթոդների հաշվարկման համակարգչային ծրագրեր:
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնարանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Ա4. ձանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:</p> <p>Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան</p> <p>Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարտկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p> <p>Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:</p>
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ըննարկումներ հետազոտական խնդիրների դրվածքի և լուծումների հետ կապված
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ընթացիկ սոուուզում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով:</p>
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Հատկանիշներ և փոփոխականներ: Զախման սանդղակներ: Հիմնական վիճակագրական ցուցանիշներ: Կոռելյացիոն և ռեգրեսիոն վերլուծություններ: Ռանգային կոռելյացիա: Որակական տվյալների վերլուծություններ: Բաժին 2. Վիճակագրական փարկած: Վարկածի ստուգման վիճակագրական չափանիշները: Փորձարարական ընտրանքների համեմատություն: Դիսպերսիոն վերլուծություններ: Ընտրանքների համեմատության ոչ պարամետրական մեթոդներ: Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների ծրագրային ապահովում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գալստյան Ա., Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդները հոգեբանական հետազոտություններում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2015: 2. Պետրոսյան Ա., Միրզոյան Բ., Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների կայությունը սպորտային-մանկավարժական հետազոտություններում, Եր., 1975: 3. Ермолаев О., Математическая статистика для психологов, Москва, 2004. 4. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация, 2008:

1.0303/B48	2. Կառավարման հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.10/5/5	
6.8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ կառավարման գործընթացների հոգեբանական ասպեկտի վերաբերյալ, ինչպես նաև պատկերացում ձևավորել կազմամակերպության սահմաններում անձի և խմբերի գործունեության հոգեբանական օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք:		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Նկարագրելու կառավարման հոգեբանության ուսումնասիրման ոլորտը և հիմնախնդիրները, 2. ներկայացնելու կառավարման գործընթացների ծավալման հոգեբանական մեխանիզմները և օրինաչափությունները, 3. մեկնաբանելու կազմակերպության արտաքին և ներքին միջավայրի ու անհատի փոխներգործության արդյունքները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կազմակերպելու հոգեբանական աշակերտություն կազմակերպության սահմաններում 2. ախտորոշելու սոցիալական երևույթների առկայությունը և առանձնահատկությունները կազմակերպչական միջավայրում 3. ապահովելու առողջ ներքին հոգեբանական մթնոլորտ:		
գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. վերլուծելու առկա կառավարման խնդիրները, 2. աշխատելու համատեղ՝ այլ մասնագետների հետ, 3. գնահատելու հոգեբանական ծառայության համար նպաստավոր ռեսուրսները, 4. կազմակերպելու հոգեբանական ուսումնասիրություններ, տվյալները կիրառելու կազմակերպության ներքին և արտաքին խնդիրների լուծման համար:		
10. Դասընթացը ձևակրուտ է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսուրումները		
Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում		
Բ3. տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար		
Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,		
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարբանույթ առաջարանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Կառավարման հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնական հասկացությունները: Թեմա 2. Կառավարման հոգեբանության հիմնական տեսությունները: Թեմա 3. Կազմակերպչական վարքի հոգեբանական հիմունքները: Թեմա 4. Կազմակերպչական մշակույթ: Թեմա 5. Հաղորդակցումը կազմակերպությունում: Թեմա 6.		

Լիդեր և ղեկավար: **Թեմա 7.** Կառավարչական գործառույթներ: **Թեմա 8.** Կազմակերպչական կոնֆլիկտներ: **Թեմա 9.** Բանակցությունների վարման ռազմավարություններ: **Թեմա 10.** Հոգեբանական ծառայության առանձնահատկությունները կազմակերպությունում:

14.Հիմնական գրականության ցանկը

1. Занковский А., Организационная психология, 2012.
2. Гончаров В., Важнейшие понятия и концепции в современном управлении, М., 1998.
3. Горьканова Л., Воробьев В., Организационное поведение практикум, Оренбург, 2013.
4. Лавриненко В., Психология и этика делового общения М., 2003.
5. Науменко Е., Организационная психология, Тюмень, 2011.
6. Гвишиани Д., Организация и управление, М., 1998.
7. Евтихов О., Психология управления персоналом: теория и практика. Речь, 2010.
8. Кабаченко Т., Психология управления: Учеб-ное пособие. М., 2000.
9. Карпов А., Психология менеджмента: Учеб. пособие. М., 2005.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՍՏԱՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՐՑՎԱՑՆԵՐ)

1. 0303/B35	2. Էթնոհոգեբանություն /կամքնտրական/	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ էթնիկական հոգեբանության, էթնիկ գործնթացների և երևոյթների, ինչպես նաև դրանց փոխակերպումների մասին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ճանաչելու էթնիկական բրնությունների և էթնիկ հանդուրժողականություն հասկացությունների ժամանակակից ուղղությունները, գաղափարական հիմքերը և հիմնադրույթները,		
2. բացատրելու հիմնարար էթնիկական գործնթացների և երևոյթների, ինչպես նաև միջէթնիկ կոնֆլիկտների սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. մեկնաբանելու էթնիկական գործնթացները և երևոյթները,		
2. վերլուծելու միջէթնիկական հարաբերությունների և բրնությունների սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կիրառելու էթնոհոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս,		
2. ուսումնասիրելու տարրեր էթնոսները, դրանց հոգեբանական առանձնահատկություններն ու նշանակությունը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկրունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտներում,		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները,		
Բ3. տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարրեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:		
Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն		

2. սեմինար 2. քննարկումներ 3. բանավեճ		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով	2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով	
Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով	Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Էթնոս և էթնիկություն. հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Ազգային հոգեկերտվածք և ինքնազիտակցություն: Թեմա 3. Լեզվի, կրոնի և ավանդույթների էթնոհոգեբանական նշանակությունը: Թեմա 4. Էթնիկ կարծրատիպեր, միջեթնիկական լարվածություն և էթնոցենոտիպը: Թեմա 5. Միջեթնիկական անհանդուրժողականության ձեփակորման մեխանիզմները և հաղթահարման հնարավորությունները: Թեմա 6. Էթնոմշակութային մարզինալության հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 7. Կրկնակի էթնոմարզինալների (փախստականների) սոցիալ-հոգեբանական հարմարման առանձնահատկությունները: Թեմա 8. Էթնոմարզինալության հաղթահարման ուղիները: Թեմա 9. Քսենոֆոբիան որպես միջեթնիկ ազրեսիայի դրդապատճառ: Թեմա 10. Ցեղասպանության երևույթի էթնոհոգեբանական վերլուծությունը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Կորեյյան Ա., Էթնիկական նույնականություն և հանդուրժողականություն, Եր. 2016: 2. Բելիկ Ա., Կուլյուրա և личность. М., 2001. 3. Платонов Ю., Основы этнической психологии. Санкт-Петербург, 2003. 4. Стефаненко Т., Этнопсихология. М. 2003. 5. Аклаев А., Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент, М. Дело, 2008.		
1. 0303/B49	2. Իրավաբանական հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների նշանակման և անցկացման սկզբունքներին, տեղեկացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակներին և դրանց առանձնահատկություններին, ծանոթացնել իրավաբանության ոլորտի գործունեության տեսակների առանձնահատկություններին և դրանց առավել արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրներին, ներկայացնել հանցագործության և հանցագործ անձի ձևավորման սոցիալ-հոգեբանալան հիմնական առանձնահատկություններին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. թվարկելու և բացատրելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակները, 2. ներկայացնելու և բնութագրելու տարրեր տեսակի դատահոգեբանական փորձաքննությունների անցկացման առանձնահատկություններն ու անցկացման յուրահատկությունները, 3. քննարկելու իրավաբանական ոլորտի տարրեր գործունեության տեսակների քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեականարողական, արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության կիրառական խնդիրները, 4. ներկայացնելու հանցագործության և հանցագործ անձի հոգեբանական նախադրյաները և սոցիալականացման խեղարյուրումները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. տարբերակելու դատահոգեբանական փորձաքննություններն ըստ գործերի և ընտրել գործիքակազմ դրանց իրականացման համար, 2. վերլուծելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների եզրակացությունների որակը և տալու դրանց մասնագիտական գնահատական, 3. ձևակերպելու իրավաբանական ոլորտի տարրեր գործունեությամբ գրաղվող անձանց սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրները և ցույց տալու դրանց լուծման ուղիները, 4. վերլուծելու հանցագործ անձի սոցիալ-հոգեբանական դեզրադացման պատճառները:		

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստելու վերլուծություն և վարելու գիտակիրառական քննարկում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կորպական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները

Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում

Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանասգիտական վերլուծության օգնությամբ

Գ9. Վերլուծելու և եղրահանգումներ անելու դրսերով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. մասնագիտական քննարկումներ հրավիրյալ փորձագետների հետ
4. բանավեճ Պոպերյան սկզբունքով

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջարանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Դատահոգեբանական փորձաքննությունների առանձնահատկությունները, նշանակման հիմքերը, օրենսդրական կարգավորումները և դրանց տեսակները: **Թեմա 2.** Երավարանական գործունեություն իրականացնելու համար սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածություն, քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեակատարողական միջնորդություն (մեղիացիա): **Թեմա 3.** Հանցագործության և հանցագործ անձի ծագման և ձևավորման հարցերը, անձի սոցիալիզացիայի վրա ազդող ինստիտուտները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Աղուղումյան Ռ., Գասպարյան Ա., Մելքոնյան Վ., Իրավաբանական հոգեբանություն, Եր., 2002:
2. Գրին Է., Արգումանյան Ս., Իրավաբանական հոգեբանություն, Եր., 2003:
3. Գրին Է., Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությունում, Եր., 2007:
4. Մամայչuk Ի., Էկспертиза личности в судебно-следственной практике, Речь 2002.

1. 0303/B31	2. Կրթության հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եղրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին կրթության կառուցվածքին, ուսումնական և մանկավարժական գործունեության հոգեբանական առանձնահատկություններին և օրինաչափություններին, տրամադրել տարբեր տարիքային փուլերում սովորողների կրթության կազմակերպման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ, ձևավորել դպրոցին հոգեբանական պատրաստվածության և ուսումնական մոտիվացիայի հոգեախտորոշման հմտություններ, ձևավորել առանձնահատուկ կրթական կարիքներ ունեցող սովորողների առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բնութագրելու կրթությունը՝ որպես համակարգ և գործնակաց, թվարկելու այդ գործնակացի սուբյեկտների՝ աշակերտի և մանկավարժի հոգեբանական բնութագրերը		
2. սահմանելու ուսումնական գործունեության բնութագրերը, ներկայացնելու կառուցվածքը, առարկայական		

բովանդակությունը, բնութագրելու ուսումնական մոտիվացիայի տեսակներն ու տարիքային առանձնահատկությունները,		
3. Նկարագրելու կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող սպորտողների առանձնահատկությունները, սահմանելու ներառական կրթության սկզբունքները և էությունը:		
բ. զործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. գնահատելու տարբեր տարիքի սպորտողների ուսումնական մոտիվացիայի մակարդակը,		
2. կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդիկաներ դպրոցական ուսուցմանը երեխայի հոգեբանական պատրաստվածությունը որոշելու համար:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ),		
2. ստեղծագործարար կիրառելու յուրացրած գիտելիքը և հմտությունները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.		
Ա2. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ), ստեղծագործարար կիրառելու յուրացրած գիտելիքը և հմտությունները:		
Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առընչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,		
Բ2.զործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
Բ3.տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և զործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմաննուրված զործողություններ		
Գ9.վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն, զործնական պարապմունքներ,		
2. ինտերակտիվ մեթոդներ, քննարկում,		
3. հանձնարարված գրականության ընթերցում և վերլուծություն,		
4. ինքնուրույն արտալսարանային անհատական աշխատանքներ (անհատական հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրություններ և դրանց արդյունքների ներկայացում)		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով		
2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով		
Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով		
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Կրթություն: Կրթության ժամանակակից հարացույցը: Թեմա 2. Ուսուցումը կրթության կառուցվածքում: Ուսումնական զործունեություն: Թեմա 3. Մանկավարժական գործունեություն: Թեմա 4. Կրթական գործընթացի սուբյեկտները՝ մանկավարժ և սովորող: Թեմա 5. Առանձնահատուկ կրթական կարիքներ և ներառական կրթություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Օвчарова Р.В., Практическая психология образования.- М., 2003		
2. Педагогическая психология: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. Н.В. Клюевоой. - М.: 2003		
3. Педагогическая психология: учебное пособие /Под ред. И.Ю. Кулагиной. - М.: ТЦ сфера, 2008.		
4. Столяренко Л.Д., Педагогическая психология. — Ростов н/Д: Феникс, 2003		
1. 0303/B43	2. Ստեղծագործության հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	

<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին ստեղծագործության հոգեբանության հիմնադրույթներին և աշխատանքի սկզբունքներին:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունեալ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> թվարկելու ստեղծագործության հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, ընտրելու և հիմնավորելու ստեղծագործության հոգեբանության ուղղությունները, մեկնաբանելու ստեղծագործության հոգեբանության արդյունքները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կիրառելու ստեղծագործության հոգեբանության մեթոդները պրակտիկայում, վերլուծելու ստեղծագործողի աշխատանքի արդյունքները իրականացնելու որոշակի արտ-թերապևտիկ աշխատանքներ <p>գ. բնդիքանություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> օգտվելու տեղեկատվության տարրեր աղբյուրներից, համեմատելու ստեղծագործության հոգեբանությունը հոգեբանության այլ ուղղությունների հետ:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.</p> <p>Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում,</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Բ3. տարրերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարրեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար</p> <p>Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն քննարկումներ գործնական օրինակների ցուցադրություն
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին բնրացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ բնրացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջարանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Ստեղծագործության հոգեբանության առարկան, մեթոդները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Ստեղծագործությունը բացատրող տեսությունները, հոգեվերլուծական, անալիտիկ, ախտաբանական և այլն:</p> <p>Թեմա 3. Ստեղծագործության հոգեբանության բնագավառները, գիտական և գեղարվեստական: Թեմա 4. Ստեղծագործական աշխատանքի հիմնական փուլերը՝ գիտակցական աշխատանք, ինկուբացիա, փայլատակում, վերջնական արդյունք: Թեմա 5. Ստեղծագործ անձին բնորոշ առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Կրեատիվություն և ստեղծագործություն: Կոնվերգենտ և դիվերգենտ մտածողություն: Թորենսի ինտելեկտուալ շեմ հավաքությունը: Թեմա 7. Ստեղծագործական ընդունակությունների ախտորոշում Թեմա 8. Ստեղծագործական ընկալում: Գյորեկի և Լեռնուսի մեկնաբանումները: Նորը որպես ստեղծագործության արդյունք: Նորի ընկալման արքետիպային մակարդակը: Թեմա 9. Մշակութային անգիտակցականը որպես գեղարվեստական մտածողության աղբյուր: Թեմա 10. Ստեղծագործական գործնթացը որպես թերապիա:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Թութունջյան Հ., Հոգեբանական էտյուդներ, Եր., 1991. Պողոսյան Ս., Անձի ստեղծարարության բացահայտման և դրսնորման առանձնահատկությունները, Երևան, 2022թ., 240 էջ: Выготский Л., Психология искусства., М., 1986.

4. Ермолаева-Томина Л., Психология художественного творчества. М. 2003.
 5. Калошина И., Психология творческой деятельности. М. 2010.
 6. Николаенко Н., Психология творчества. СПБ 2005.

1. 0303/B55	2. Առողջության հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4.5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6.8-րդ կիսամյակ	7.առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին առողջության հոգեբանության տեսակիրառական նյութերին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկային պահանջման գիտելիք և խմացություն		
1. Նկարագրելու հոգեկան առողջության անհատական և տիպարանական տեսակետները, 2. մեկնաբանելու առողջությունն իբրև համակարգային հասկացություն:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. վարելու առողջ կենսակերպ, պահովելու մասնագիտական առողջության հոգեբանական խնդիրները, 2. իրականացնելու հոգեկան առողջության հետազոտություն համաձայն ճշգրիտ մեթոդաբանության և առաջադրելու գիտական աշխատանք կատարելու հատակ կողմնորոշիչներ,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. ինքնուրույն օգտվելու տեղեկատվության տարաբնույթ աղբյուրներից, հավաքագրելու մասնագիտական տվյալներ և վերլուծելու դրանք, մասնակցելու բազմաբնույթ քննարկումներին, վերլուծելու առկա խնդիրները և գնահատելու դրանց լրացման համար անհրաժեշտ հնարավորությունները, 2. կատարելու գիտականության չափանիշներին բավարարող գրավոր աշխատանքներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ) .		
Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական լյանքի տարբեր ոլորտներում;		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները		
Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեհաստորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունքներ 3. պասիվ ունկնդրում 4. հետազոտական սարքավորումներով չափումներ		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. , առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջարանքներ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Առողջության հոգեբանությունն իբրև գիտական համեմատաբար նոր ուղղություն, բնորոշումն ու հետազոտական խնդիրները: Թեմա 2. Առողջությունը որպես համակարգային հասկացություն. ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջություն: Թեմա 3. Անձի ներդաշնակությունն ու հոգեբանական կայունությունը: Թեմա 4. Հոգեկան առողջության անհատական և տիպարանական տեսակետները: Թեմա 5. Մարդու կյանքի ուղին և նրա առողջությունը: Թեմա 6. Հոգեկան առողջություն և մշակույթ: Առողջություն և կենսակերպ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. «Սպորտի և առողջ ապրելակերպի հոգեբանություն» դասընթացի ուսումնական ծրագիր: Ուսումնամեթոդական ուղեցույց / Կազմ. Ս.Վ. Հովհաննիսյան. -Եր., 2016. 2. Բրեգг П., Здоровье и долголетие. М., 1996. 3. Фролькис В., Старение и увеличение продолжительности жизни, Л., 1988.		

4. Никифоров Г., Психология здоровья: Учеб. пособие. 2002.

5. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г.Никифорова, Питер, 2006.

1. 0303/B55	2. Հոգեբանական առաջին օգնություն	3.6ECTS կրեդիտ
4.5 Ժամ/շաբթիկ	5.10/5/5	
6.8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու հմտություններ		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ աև մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու հոգեբանական առաջին օգնության սկզբունքները, 2. մեկնաբանելու ճգնաժամային վիճակները, սրբեալ, հոգետրավմաները 3. համեմատելու անտիկ և միջնադարյան դեմոկրատիայի փորձը արդի քաղաքագիտական տեսությունները ուսումնասիրելիս և վերլուծելիս,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. տրամադրելու հոգեբանական առաջին օգնություն, 2. իրականացնելու աջակցող շփում		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կորական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ) .		
Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,		
Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները		
Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանասգիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունքներ 3. պասիվ ունկնդրում 4. հետազոտական սարքավորումներով չափումներ		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննությունառավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Հոգեբանական առաջին օգնության էությունը: Թեմա 2. Հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու սկզբունքները: Թեմա 3. Հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու ավարտը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Первая психологическая помощь: Всемирная организация здравоохранения, 2014. 2. Первая психологическая помощь, Пособие для членов отряда быстрого реагирования Общества Красного Креста Украиныг, Киев, 2017. 3. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г.С.Никифорова. Питер, 2006. 4. https://www.apa.org/practice/programs/dmhi/psychological-first-aid/resources		

1. 0303/B53	2. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպում	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 Ժամ/շաբթիկ	5. 10/5/5	

6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման
<p>Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնելու ուսանողներին հոգեբանական ծառայություն կազմակերպելու առանձնահատկություններին, ձևավորել հոգեբանական ծառայություն իրականացնելու հմտություններ:</p>	
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում, 2. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: 	
<p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, 2. համարելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում, 3. կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան: 	
<p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: 2. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական քանակվեճեր, 3. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը: 	
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսերումները:</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշչի մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևոյթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծման ուղղված գործողություններ:</p>	
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություններ 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն: 	
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջարանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>	
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հոգեբանական ծառայության դերը Թեմա 2. Հոգեբանական ծառայության կառուցվածքը, մեթոդները, հիմնական ուղղությունները Թեմա 3. Գործնական հոգեբանի անձը և գործունեության մոդելը Թեմա 4.</p>	

Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը կրթական համակարգում: **Թեմա 5.** Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը նախադպրոցական հաստատություններում **Թեմա 6.** Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը դպրոցում: **Թեմա 7.** Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը բուհում: **Թեմա 8.** Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը մարդու գործունեության տարբեր ոլորտներում: **Թեմա 9.** Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը սոցիալական, բժշկական ոլորտներում: **Թեմա 10.** Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը զինվորական, բանկային, սպորտի ոլորտում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Абрамова Г.С. Практическая психология.- М.: Академический проект, 2003..
2. Голянич В. М. - Введение в профессию: психолог: Учебник и практикум - М.: Издательство Юрайт, 2017.
3. Осухова Н.Г. - Психологическая помощь в трудных и экстремальных ситуациях: учеб. пособие, доп. УМО - М.: Академия, 2007.
4. Организация психологических служб : учебное пособие / И. В. Васильева. - 2-е изд., стер. - М. : 2013.
5. Пономарева И.М. Работа психолога в кризисных службах [Электронный ресурс]: учебное пособие/ Пономарева И.М.— Электрон. текстовые данные.: СанктПетербургский государственный институт психологии и социальной работы, 2014.

1.0303/B40	2. Ուսումնական հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.5 Ժամ/շաբ.	5.10/5/5	
6.8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին զիտելիքներ հաղորդել ուսումնական հոգեբանության, նախապատրաստության և մարտական գործողությունների ընթացքում զինվորի, հրամանատարի, կողեկտիվի վարքի առանձնահատկությունների, նրանց ռազմատեխնիկական և բարոյաբաղաքական պատրաստության հոգեբանական պայմանների ու նախադրյալների մասին։ Բացահայտել մարտական գործողության մեջ հոգեբանական գործուների դերն ու նշանակությունը։		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝ ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
1. Ճեսավորելու պատկերացում ռազմական հոգեբանության, նրա խնդիրների և նպատակների մասին 2. Ներկայացնելու ռազմական հոգեբանության տեսագործնական ու մեթոդաբանական հիմքերը, 3. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության հիմնական ուղղություններին 4. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության տեսություններին և հոգեղիագնուսություններին		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ուսումնասիրելու ռազմական հոգեբանության տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք, 2. վերլուծելու և պարզաբանելու ռազմական հոգեբանության կիրառական մեթոդաբանական համակարգը, 3. կատարելու հոգեախտորոշիչ աշխատանքներ ռազմական հոգեբանության բնագավառում հանդիպող խնդիրների ժամանակ։		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. լրուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ, 2. գործնականում իրականացնելու ռազմական հոգեբանության բնագավառում հիմնական կիրառական մեթոդներ։		
10. Դասընթացը ճեսավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում		
Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար		
Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական զիտելիքներին համապատասխան։		

1.0303/B47	2. Հոգեսոմատիկա	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/10/5	
6.10-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ հոգեսոմատիկայի հիմնադրույթների վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկա՝ մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. Նկարագրելու հոգեսոմատիկայի տեսությունների գիտական հիմքերը, հիմնադրույթները և մեթոդները, 2. լուսաբանելու հոգեսոմատիկայի հակազդումների ընդհանուր հիմնախնդիրները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ճանաչելու հոգետրավմայի հոգեսոմատիկ հակազդումների յուրահատկությունները, 2. կիրառելու հոգեսոմատիկ հոգեթերապիայի տեխնիկաները,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կիրառելու հոգեսոմատիկայի գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանք իրականացնելիս:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կորպական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա6. Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/		
Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եղրահանգումներ,		
Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,		
Գ9. Վերլուծելու և եղրահանգումներ անելով՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:		
Ընթացիկ ստուգում. առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով:		
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուր առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Փսիխոզների հոգեինսամիկան, Ես-ի արքաիկ հիվանդությունները: Թեմա 2. Ճնշում, Վրեժի զգացում:		
Թեմա 3. Կախվածություն, նախանձ: Թեմա 4. Լարվածություն, դժգոհություն: Թեմա 5. Աստեղություն, անհագությունականություն: Թեմա 6. Անվստահություն, անբավարարվածություն, միայնակություն, դատարկություն: Թեմա 7. Զղաձգվածություն, պահանջկուտություն: Թեմա 8. Հիարափություն, խանդ, կասկածամտություն: Թեմա 9. Վախ, սրբես, կիրք: Թեմա 10. Հոգնածություն, սառնություն, թերարժեքություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Боттом Н., Галатти Р., Экономическая разведка и контрразведка: практическое пособие. 2. Виторская Н., Причины болезней и истоки здоровья Амрита-Русь; Москва 3. Бройтигам В., Психосоматическая медицина, Медицина, 1999 4. Гарбузов В., Концепция инстинктов и психосоматическая патология, СПб 1999. 5. Александр Ф., Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. М., 2016.		

1. 0303/B51	2. Հոգեախտաբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 10/5/5	
6. 10-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեկան խանգարումների հիմնական դրսնորումների առանձին ախտանիշների և համախտանիշների, ինչպես նաև ինքնուրույն հոգեկան հիվանդությունների հետ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնազիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու և բնութագրելու հոգեկան խանգարումների առաջացման կենսաբանական և սոցիալական գործոնները,
2. բնութագրելու տարիքային և գնաժամային փուլերը հիվանդության առաջացման և զարգացման մեջ
3. ներկայացնելու և բնութագրելու արատի ելակետային վիճակների ու տարբերակների ձևավորման ուղիները
4. սահմանելու հոգեքրանի դերն ու նշանակությունը հոգեվերականգնողական պրակտիկայում,
5. ներկայացնելու և վերլուծելու անձի ախտորոշման հիմունքները
6. ներկայացնելու և բացատրելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքի հիմնական ձևերը:

բ. գործնական մասնազիտական կարողություններ

1. կազմակերպելու հոգեշտկողական գործողություններ՝ կիրառելով նրա մեթոդները և միջոցները,
2. գնահատելու հոգեշտկողական գործողության արդյունքները,
3. գնահատելու և մեկնաբանելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքների արդյունքները:

գ. բնդիաներական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու հոգեախտաբանական մեթոդական հնարքները և հետազոտման մեթոդները դեօնտոգենեզով երեխաների ու հոգեկան խանգարումներով հիվանդների հետազոտության ժամանակ,
2. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով հոգեախտաբանության համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյուն(ներ)ը.

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսնորումները

Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում

Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանասզիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եղանակնումներ,

Գ9. Վերլուծելու և եղրահանգումներ անելով՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնազիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. ինտերակտիվ քննարկում
3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

Հնթացիկ սոուուզում: առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով:

Եզրափակիչ թնդություն. բանափոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեախտաբանության առարկան և խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեկան առողջության չափորոշիչները: Թեմա 3. Հոգեկան խանգարումների միջազգային դասակարգումները: Թեմա 4.

Հոգեախտաբանական ախտանիշներ և համախտանիշներ: Թեմա 5. Պերցեպտիվ գործնթացների ախտաբանություն: Թեմա 6. Կողմիտիվ գործնթացների ախտաբանություն: Թեմա 7. Հոլոգակամային ոլորտի ախտաբանություն: Թեմա 8. Անձի ախտաբանություն: Թեմա 9. Վարքի ախտաբանություն: Թեմա 10. Մանկան հոգեախտաբանություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Банщикова В., Короленко Ц., Давыдов И., Общая психопатология, М., 1991.
 2. Бухановский А., Кутявин Ю., Литвак М., Общая психопатология. Ростов на Дону, 2003.
 3. Бухановский и др., Общая психопатология. Ростов на Дону, 2003.
 4. Гурьева В. и др. Психопатология подросткового возраста. Томск, 1994.
 5. Зейгарник Б.В. Патopsихология. – М.: Издательский центр «Академия», 1999.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐ

1. 0305/B61	2. Մասնագիտական պրակտիկա	3. ЗЕСТС կրեդիտ
6. 10-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Մասնագիտական պրակտիկայի նպատակն՝ ծանոթացնել ուսանողներին մասնագիտական աշխատանքի գործնական սապեկտներին, նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների ձևավորմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը, խթանել գործնական աշխատանքում անհրաժեշտ անձնային որակների զարգացումը:		
Ուսանողներին հնարավորություն տալ		
<ul style="list-style-type: none"> ծանոթացնալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ, ինքնուրույն կիրառել հոգեբանական ուսումնասիրության մեթոդներ՝ դիտում, զրույց, և գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն, դեկավարի օգնությամբ և հաստատության մասնագետների թույլտվությամբ անցկացնել թեստավորում՝ կիրառել պրոեկտիվ և հոգեմետրիկ թեստեր, դեկավարի օգնությամբ կատարել դիտման, զրույցի, գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն և թեստավորման արդյունքում զրացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն դեկավարի օգնությամբ հոգեբանական վերլուծության հիման վրա կատարել եզրակացություն 		
9. Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կինի՝		
ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> ինքնուրույն կամ դեկավարի օգնությամբ կիրառելու հոգեբանական ուսումնասիրության տարբեր մեթոդներ և մեթոդիկաներ դեկավարի օգնությամբ ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն կատարելու դեկավարի օգնությամբ վերլուծության հիման վրա եզրակացություն անելու: 		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը աշխատելու ինչպես ինքնուրույն, այնպես էլ թիմում համապատասխան շփում հաստատելու հաստատության աշխատակիցների հետ 		
10. Մասնագիտական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարրեր ուրախացնելում,		
Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնարանների հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,		
Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,		
Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,		
Գ8. Կիրառելու ՏՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:		

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսեռելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,
2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարք՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:

13. Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.

1. նախապատրաստման
2. իրագործման
3. ավարտման:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. ԵՊՀ ԻՍ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգը:

1. 0303/B64	2. Ավարտական աշխատանք	3. 12 ECTS կրեդիտ
6. 10-րդ կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Ավարտական աշխատանքի նպատակն է արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջարկելու հմտությունները:		
9. Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
1. բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ձեսկերպելու գիտական խնդիրներ,		
2. մշակելու հետազոտական աշխատանքի պլան:		
3. կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատելու ինքնուրույն,		
2. մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար,		
3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Ավարտական աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնարանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,		
Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,		
Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետզոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնարանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,		
Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարրեր մոտեցումները, գոնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու հիմնավորված եզրահանգումներ:		
Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		

Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթները ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ8.Կիրառելու S22-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

Գ9.Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագրքական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

Խորհրդատվություններ/ուղղորդում

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Տե՛ս ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգը: Հաստատված է ԵՊՀ ԻՄ գիտական խորհրդի 2020թ. դեկտեմբերի 25 նիստում:

13. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.

- թեմայի որոշում և հաստատում
- հետազոտություն
- արդյունքների համակարգում
- նախապաշտպանություն
- աշխատանքի կազմում
- պաշտպանություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ ԻՄ գիտական խորհրդի 2020թ. դեկտեմբերի 25 նիստում: